

deragun
duan,
be
an;
n badegu
in.

Axularren itzala

musique - f Barbier 1925 -

{ - Oi zu ama Frankzia
Julien Lafont - 16 janvier 1916
Villa ~~de~~ Etchehoux Enquie
Europa mitan (1914-1915)
du même - 15 dec. 1914 -

~~Quilac~~
Quilac cantuar de P. B. Espellette

Rivers between

LES FRÈRES DOULADOURE, Imprimeurs, Rue Saint-Rome, 39, TOULOUSE

ÉPREUVES D'IMPRIMERIE

R. F. Grande
Rue Torchepinte
En ville

M. les Auteurs et Éditeurs sont priés de nous adresser, par la poste, les épreuves de leurs ouvrages, ainsi que les corrections, qui leur sont adressées, par la poste, dans la rigle. — Elles sont reçues, à Paris, chez M. les Frères Douladoure, à la commission des revues.

V. 10

DEPOSEE

LE CONQUÉRANT

N° 103

1
Erromako eldetik zer da argi hori,
Egiak danku handik argitzen orori.
Beha dezagun beha bethi Erromari,
Erromako Eliza aita Sainduari,
Beha dezagun beha umek amari.

2
Hori Aita Saindua Jesusen ordaina,
Apez soberahoa artzainen Artzaina,
Jondoni Petriren ondoko zuzana,
Eguiaz dohancen trompa ez daitene,
Erromatik mundua argitzen duena.

3
Piarresi ziozlan guretat Jainkoak,
Aldizkizuek emun argi fodezkoak,
Argi berak datzeta haren ondokoak,
Orai basteen bezin guzti la, osoak.

4
Jesusak eran zion Piarresi behin,
Elizaren zimeudu hi behar haur eguiti;
Hortako diat nahi harriz izan dadiu,
Elizot dens irabas etsiak hiraikin,
Berak diat minhartuko hi jotzareakin.

5
Hire gain uzien diat nere arthaldia,
Bildotsen, bai ardien chuchen alatzia,
Hiri zagoz ansia beren alchaltzia,
Hiak idek edo helsteko duk zeruko sibia,
Hiak ene gaitzen podore bethia.

6
Munduto nahasdurek ulumbijua ditu,
Orai artaraino guziak snttsiñu;
Piarresen erroa zuli da magitu,
Elizaren arbola chutiak da guelditu
Inharostearakin zaitko erroak handitu.

7
Munduto puchanzietz ueste zuten heñdi,
Aise behar zutela Eliza aurdiñi;
Berak dira erori gero ezin jeki,
Cuziak goñdi bainan eliza egoki
Hemereñi menderen herria badañi.

8
Erroma! O Erroma, hiri famatua,
Lehen Oro harena Omen zen mundua;
Piarresen arreak han da finkatua,
Eta mundu guziko eliza saindua
Dena harek gainean da asentatua.

9
Nork erran Piarresen Erroman sartzea,
Laster oharua nintzen Emperadorea,
Bi nauñ jarriñen dera elgareñ beha,
Bai artzain ona bezen Otsa Beriza,
Hautazak nor Erroma egindukan hobea.

10
Zembat giristiño odol iretsiriñ,
Berari odol hura zainetan sarthurik;
Erroma chutikuzen giristiñotarik,
Emperadoririk bere tronutik jatsiriñ,
Aita Saindua zuen utzi han jarretik.

11
Apez eta errege bi bothere betan,
Oñ zain ederñ dauñen haren eskuetan;
Nordi saindugorik buruzagietan,
Nor da zuzunagorik nor korodunetan,
Hortako dule gaichtaginet begietan.

12
Mundotak Erromari zer dion galdeten,
Egia eta gezurra han lakeditzen;
Hori berak mundua zerlatu balzen,
Eziarik ez nahi hautsiz nauñi balzen,
Bainan Aita Sainduak osorñi han zaintzeu.

13
Mun luko nausitasun guñen gañoa,
Hori Aita Sainduak duen eskukoa;
Larretkatat emana zerutik gañoa,
Hori hori Eñen eta norak duk dretchua,
Gizonak gizonari deus manatzekoa.

14
Oñ zain hantñ, zain edor, zain Gora saren,
Zurioriatuak beira garoz Kilzu;
Eguzi Aita Saindu mailen haur bihotzda batzu
Eskudunak gu ere nureñ zaitzuz,
Yurereñ batk' ez da E-kualidunentzat haiza.

BAPTISTA HUCHVRRRY
DIT CATALUÇH

Adone ematen de egiat
"Aita Saindua"

AMAR MANDAMENTU SANTUEN CANTA BERRIAC,

EZQUIOACO ICHUAC PARATUAC.

1
Pensa dezagun nere cristauac
Cer diran Mandamentuac,
Aita Eternoac bere escuz
Dira esribituac;
Sinaico mendian recibitu cituac
Moises Santuac.

2
Artean etzan etorri Cristo
Gu salutzer a munduan,
Aita Eternoac manifestatu zuan
Beraren legue Santua;
Cer modutan vici bear guenduan
Irabazteco Cerua.

3
Mandamentuac amar dirade
Jaungoicoaren leguean,
Lenda bici bera amatu
Gauza guztien gaiten;
Cergatic danoc zor diogun
Cerulean eta lurtean.

4
Nere cristauac gauden firme
Artu guenduen fedean,
Nastu gabe idolo eta
Jaungoico falsoen leguean;
Zori gaiztoacoan izan ez gaiten
Eternidade batean.

5
Cuidado nola eguiten diran
Munduan juramentuac,
Eguiaz eta justiciac
Ez baguera obligatuac;
Anima baten cer halio duan
Atera ondo contuac.

6
Ez edo bai esan dezagun
Cristoc nai duan moduan,
Progimoa ta gueren animac
Galdu gaberic munduan;
Beste ascoren quezca moduric
Ez degu izango orduan.

7
Cristau guztioic obligatuac
Jaungoicoaren leguean,
Jai egunetan meza entzuteco
Inola aldegunean;
Premia gabe jai osoetan
Ez jardutea lanean.

8
Jai egunac pasa bear dira
Jaunaren servicioan,
Ez, jan, edan, diversio char
Picardian eta joetan;
Ascoc onetan faltatzen degu
Nere ustean munduan.

9
Gurasoac ere badauceate
Mundu onetan cer equin,
Beren umeac mantendu, jantzi
Cuidado Dotriñarequin;
Ceruraco bidea emanaz
Beren ejemplo onaquin.

10
Umeac ere vici zaitetze
Cuidadoarequin munduan,
Ceren gurasoac estimatuaz
Jannac nai den moduan;
Bestela contu cerontzat ere
Cer paradero dagoan.

11
Guzti delitu andia da
Iltzea batac bestea,
Igual esan dezaquet
Viotzaz deseatzea;
Gure Jaungoico guztien jabeari
Escualdiac artzea.

12
Gorrote edo venganza charric
Ez inorgana iduqui,
Gure lagun progimoa
Izan dezagun erruqui;
Bestela nola espera degu
Lagundutzia cerutic.

13
Esca deyogun laguntasuna
Viotzetican Jaunari,
Lujuriaco pecatuetan
Arren ez gaiten erori;
Aragui oni contra eraguiñaz
Seguitu obra onari.

14
Ocasioctic apartaturic
Lagun onaquin ibilli,
Costumbre charic baldin badegu
Utzi deyogun bertati;
Gusto laburrac pena luceac
Guero ezditzan ecarri.

15
Progimoaren ondasunari
Utzi deyogun paquean,
Jabeac bere vorondateti
Ematen digun artean;
Bide gabeco interesac dira
Animarenzat caltean.

16
Restitucio eguin dezagun
Vici guerala munduan,
Gausa ostuac errematean
Cer paradero oy duan;
Descuidatzen baldin baguera
Jaquingo degu orduan.

17
Mundu onetan gauza gaiztoac
Testimonio falsoac,
Nore bere faltac hesteri ezarten
Cembait eztira mansoac;
Baña guztioic juzgatuco gaitu
Jaungoico eguiazcoac.

18
Guezurti eta murmuranteac
Vici zaitetze contuan,
Aua zabal mingaña luce
Ibilli arren munduan;
Guero contuac izango dira
Ill bear degun orduan.

19
Deabru charrac ematen ditu
Pecaturaco bideac,
Gure animac salvatuzeco
Oyec ez dira obeac;
Utzi ditagun viotzetaco
Cariño bide gabeac.

20
Progimoaren companiarican
Ez degu bear dese,
Eraman daigun gurute ori
Munduan artu ezquero;
Gusto guztiac dituanic
Lurrean inor eztago.

21
Jaunac ematen digunarequin
Contentu izan gaiten,
Codicia charrac desterraturic
Amorioz ta paquean;
Guero ez degu damu izango
Nasqui egunen batean.

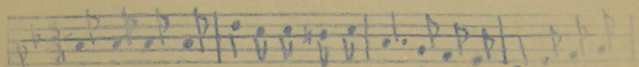
22
Atseguin guztiac ezтира
Mundu onetan conveni,
Gure neque ta trabajuac
Ofrecituaz Jaunari,
Beguiratu dayogun arren
Belico zori onari.

23
Mandamentuac puntu vitara
Nai dituanac guardatu,
Gure Jaungoico eguiazcoa
Guztien Gabean amatu;
Precisoa da ausen eguitea
Bestela ecin salvatu.

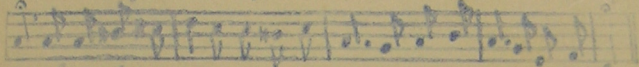
24
Progimoa ere ama dezagun
Guere personaren moduan,
Caridadea faltatu gabe
Ascoc becela munduan;
Ausen eguiten baldin badegu
Sartuco guerra Cernan.

Axularren Itzala.

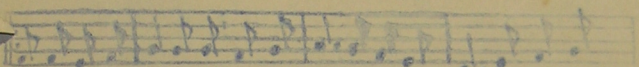
- 2 -

Zuhartz handiak, lorez hiltziaz beretiaz, izan itza.

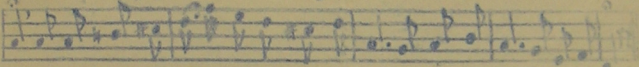
la, lahi berembat argitu gatik, zizon orot hala hala.

Itzalik gabe, aditu - a naiz, kingoruaik dituzke.

Errepita.

Sana herriaz, nere anaiak, eskuaik dagan gure

la... Hura noy dio - ten Axularren: Itzal gabe biiz zete har, gure bihotzaz erdi erditik, gora guririk deuho.

Jainkoarenak hartu ondoy, diote Axular jaunak. Salamantkan hartu zituela, eskolat... debruarenak. Saritizat zer utz Gallehagorini gure ahoz eskualdunak. Aotzi ziozkan azkaparetan... zituzke itzalak denak. Sana herriaz, nere anaiak,

- 3 -

Itzalik gabe, ordutik harat, biiz zer beraz herriaz. Ahoz saindua, handi egina, orotan eskual herriaz. Orioi beha, oro zakiptan, oro zartzen agerian. Eskuara zuen gora altihatu, hari doakoz neurrian. Sana herriaz, nere anaiak,

- 4 -

Itzalik gabe hura bezala, nahi ginea, anaiak. Gure Axular berembat garbi, nahi ginea guririk. Gallehagorini, harek bezala, utzi... erdaldukeriak. Azkaparetan utzi debruari berarey haokoinkorik. Sana herriaz, nere anaiak,

Buzularren 14° 1425° 9. Buzilar.

Viva viva Don José
viva NAPOLEON
Espanian badezu
cembait parage on
naiz dala Valencian
oro bat Toledon
guciac zure mende
beardue egon

Soseguz maiduennac
Espanian bici
ohedio paquean
francesari utzi
pasatuac pasarie
beardegu etsi
damatu ez daquigna
bigar edo etzi

Guerran ibilli bañan
paquea obeda
Erregue on bat zaicu
ctorri onera
Cunolidezagun ongui
beraren ordena
gurezat urassenda
federic onena

Archaya omendabil
fedearen alde
ascoren sainganetan
ez ustez debalde
nolaco Santua dan
goi errian galde
gueyenac utziditu
cer janican bague

Herreroa aprendiz
Archaya nagusi
fedea goardateen
omendira asi
religio onean
nai duenac vici
ayen ofioric
ez beza icasi

Provinciaco alper
guciac batean
Brigantarian dabilz
berenzat caltean
batzuec ildituzte
besteac Catean
Santu gai onic bada
orien artean

Edoecin da Sargento
oro bat Alferrez
mendi guciac bete
dirade alperrez
daucanari quenduta
iuori eman ez
partitceco demboran
gogorrena Juez

Consejari dituzte
Apez ta frailleac
gaur banon lenagóco
enreda zalleac
beti izan dirade
aguindu Zaleac
compueduo baiditu
francesan Sableac

Apezac publicoan
dute predicatu
francesai cogiteca
ezdala pecatu
conseju ori laister
Briganteac artu
oficio on ori
ecin zate aztu

Aditu nuen bañan
nerau an ezinzan
opillac arrapateen
cer moduz cebilzan
Archayaren mutillac
Sarturic Elizan
iuore ere lan orri
ongui et zeritzan

Fedea gordetceco
ay cer Quadrilla
bazterric bazter dabilz
gauza erraz billa
Chori bat bezain aissa
utzi guizon illa
Christau errian ezda
au ongui eguina

Morroyan aneecoac
dira nagusiac
alcarre quin escolan
ongui icasiac
orien miiagroac
daude icusiac
arrobateen dituste
baserri guciac

Quadrilla obe bat
ezlitue junta
munda gucian ere
atabala jota
Sutan abiatcean
laister armae bota
Cer eguin uste dute
francesaren contra

Archay ori irtanda
General abilla
guciagoa omenda
ascoz ere Mina
juntatuagalican
alaco eun milla
Compania bat frances
badee zuen diña

Beren laguna dute
nere usiez Longa
Soldaduric onena
orietan norda
estimatuco bala
eeñec bere onra
ezlaque juango
mendietan gora

Erretiratcen damac
mendira iguesi
Soldaduen izeuic
ez baitu mereci
alper alperie dabilu
obedite etsi
Archayac ezdezaque
francesian venci

Archayac ioustendu
bere beguieian
agumeric ez dauca
Erri andietan
batzuec ongui janda
besleac dieian
Soldadu onie eada
vici mendietan

Inoiz aguncendute
Gaiñen ta Araman
Soldadu francesian
baldu ez bada an
arapatcen dutena
beregain eraman
Quarel generala
francesian

Aditu nuen hañan
ez ninzan beguira
Anzuolan artadu
Archayac erida
francesac seguituta
laisterca mendira
orren batallac beti
sasietan dira

Ascotan ibillida
francesac burlateen
balazo bat artudu
ez det nic dudatcen
oratin omendago
erida curatcen
Cuidado herriz ere
ezbada mudatcen

Archaya izanduda
Inguetes oncian
decente ipinteco
mutillac jancian
dembora artan inore
pensateen etcian
Sartuco zanic orain
Suchet Valencian

Preso artu dituzte
ogucirembat milla
beste aimbestic-ambat
izangoda illa
ezda erraz sendatcen
orrelaco mina
ieusten dute bada
etsitceco diña

Valenciaco Suan
egonaz atcera
ogueita bi General
duoaz galcera
Archaya demobartan
lo egon acera
lembait ten juanzatez
aiec librateera

Asco omenciraden
fraille ta Apezac
ogueita bi General
ganera Marquesac
ezdira ongui irien
orien amesac
Archayaren beldurric
ez baitu francesac

Iruquia gatican
morallaquin Plaza
inore can eraman
francesari baza
Sasico Soldadua
ezdago chiti lasa
Archaya francesac
guerraraco gauza

Francesac seguituta
Archaya acera
nere usiez Soldadu
onembat bacera
etcerade sayateen
Plazari acera
obecenduque juan
ardiac zancera

Aditu diu nombait
lengo milagroac
batalla andietan
inoiz igeroac
uste alper orretan
oidaude eroac
guerra irabaztendu
beti guelagoac

Archaya eguin itzac
icio prestuac
francesac emancetic
ordena estuac
artaraco izanic
motivo justuac
beguiroc chandarmec
egoici escuac

Verso Berriac
VERSO BERRIAC.

¹
Amasei verso berri, *iac*
Ezquioaco ichuac jarriac;
Ondo arturic neurriac,
Guztizco farregarriac.

²
Mutil zarraren contuac,
Jaquin beatic munduac:
Farra eraguiteco sortuac,
Gu becelaco tontuac.

³
Mutil zarra edo donadu,
Ibilla arren ondradu: *|*
Azqueneraco sobraru,
Ya gueurc degu probaru.

⁴
Mutil zarrareu pagüe, *in*
Ondo estatu bajue:
Azqueneraco zacue,
Norc ondo bete badue.

⁵
Mutil zar eta pobreac,
Nequez izango dira nobleac:
Cillarrac edo urreac,
Ezpaditu lenago gordeac.

⁶
Izan ezquero dirue,
Ondo esango digüe,
Bestela desengañue,
Aussen dec vicimodue.

⁷
Gazte guiñala munduan,
Aicea guenduen buruan:
Orain jafici naiz contuan *in*
Provechuric eztan orduan.

⁸
Mutil zarraren ventea.
Ecer badegu quentzea;
Beguirar farrez genfea, *id*
Onequin daucat penea.

⁹
Mutil zar errucarriac,
Munduaren farragarriac:
Chiquiac eta andiac,
Guri burlaca guztiac.

¹⁰
Arropa zarraren zuloti,
Naiz narrua aguri:
Compozaleac urruti,
Ala ere ñorc ez erruqui.

¹¹
Illoba chiquiac aurreti,
Jarritzen dira nagusi:
Gaucea ezpadue ugari,
Zaarriac ~~eff~~ icusi. *12/na*

¹²
Ezcondu gabe munduan,
Badira gure moduan:
Cergatic berac nai duan,
Ezda cer esan orduan.

¹³
Nayago izan bacarric,
Artu gebe eceren carguric:
Jaur serbitzeagatic,
Eztago gauza oberic.

¹⁴
Beste mundura bidea,
Ya aurrera digea:
Ala ere ez nai illtzea,
Au vicimodu tristea.

¹⁵
Munduan gueran artean,
Izan humill eta paquean:
Eternidade batean,
Ceruan descansa gaitean.

¹⁶
Beguiraturic Jesusi,
Cer pasa zuan gugati:
Amatu bera gogoti,
Guacen Cerura munduti.

VERSO BERRIAC.

1

Cantatuteeco nago
causac biartua ,
trampiyac iruqui nau
mendian artua ;
engabatu nauela
ainda ciertua ,
horratzen errasa da
besteren tratua.

2

Odoletatic nago
oso iraquina ,
biyotzian sartzen da
amoriyo lina ;
predicatera nua
nere alegiina ,
sendatu albaneza
corputzaren mliia.

3

Gurasuac eguina
zuten justia ,
baten esanarequia
conforme bestia ;
Josefa Antoni bear
nuela emastia ,
artu baño lenago
pena det ustia.

4

Conformatu ciraden
gurasu ac artan ,
nere ama galdesca
etorri citzatan ;
bayelz erantzun niyon
amoriyos bertan ,
len ere ezuintzala
desiatu faltan.

5

Andreg ai orrengana
joan nintzan orduan ,
biyoc itz eguin degu
beardan mo duan ;
sartua nengoela
ni aren goguan
mudatuco zuenic
etzala munduan.

6

Barcuan navegante
da nere carrera ,
bacan eguiten degu
erriyan sarrera ;
etorri nayagatic
maisago aldera
aguintzen ezdegula
allegatzen guera.

7

Cariinaren faltan
ni ez naiz egondu ,
andreric artu gabe
orra atargunda ;
maitatzen ezderala
aitzaquiya eman du ,
beli vistan daucana
nayago omen du.

8

Damutu sayonian
bigaldu dit carta ,
mingan ederra dauca
tramposa galanta ;
lenago aguiniduba
guero berris falta ,
maleciyan utci nau
ezdet nai ezan ta.

9

Carta ori icusi ta
jarri naiz pensatzen ,
eguiyac diradela
ez det sinistatzen ;
lengoa nengoela
niyon contestatzen ,
lecu charran nabil
orrequin jostatzen.

10

Bi edo iru carta
eguinisquit ala ,
cariinoan sartzeco
aparte guerala ;
erresponditu niyon
videan guinjala ,
cer degun jaquitera
or naiz bereala.

11

Bayonaco portura
guinan embareatu ,
lagunac ishil asco
nituen largatu ;
legorrez etorrita
Donostian sartu ,
orra beraren gandic
etzimena artu

12

Ondarroa tarra na'z ,
Paulo det icena ,
barcuan navegante
ihiltzen naicena ,
izanagatic ustez
lina ta zucena ,
orlaca engabatzen
dezute aisena.

13

Memoriyan darabil
maleci guyegui ,
batec artu bear ta
aguindua biri ;
aparte nabillela
aitzaquiya neri ,
echean alderago
orain daucan ori.

14

Biotza egona gatic
cariño fuerlian ,
zcertaco arrimatu
escondu artiau ?
ez hasayo guztatzen
mapa apartian ,
biyoc lotu bitzate
ustarri batian.

15

Pauloc eguin nai badu
andreaen jabe ,
desiatzen dutenac
asco badirade ;
batec utziya gatic
cariñoric gabe ,
billatuco lituzque
oguei bearta ere.

16

Orra Josefa Antoni
cer zaigun igaro ,
amasei versorequin
funciyoa acabo ;
inore jaquin nai badu
esango det claro
dendera jostan ori
Donostiyan dago.

VERSO BERRIAC.

1

Orra verso berriac orain Gabirian,
ondo meretitua: Juan dan aspaldian:
nesca baten contuac nolacoac diran,
esplicatu bear det euscara garbian.

2

Zuretzaco dirade Francisca Ignaci,
ez dituzu gaiso orrec gaizqui irabaci:
guztic/governatzen nai cenduan asi:
baña zure mendian gure etcin vici.

3

Francisca icena, apellidua Telleria,
auso guztietaco gobernadorea.
aberatze izan ez, tachatu pobrea,
echera beguiratu nai luque ordea.

4

Testigu ona dago or Vitoriano,
nezca orren contuac badaquie ondo:
ori nolacoadan esa go du claro,
progimoaren faltac disimulatseco.

5

Orrec pasa cituan echean host urte,
supritencitua: cembait pesadumbre
personen genioac ezagutu arte,
pagatzen egoten da cembait inocente.

6

Nagusiac eman balign quejaric,
ez nuen iduquico penaric:
nezca ori cegoan nere contra jarri:
goguan dauzagu eguac jaunagatic.

7

Nerea ecer ecic, emen inguruan,
aseo gatic dabil murmuracioan:
mingañ charragocomer emunduan,
Ezdaquit amac inun iguin ete duan.

Encargatzen zaitut Francisca ignaci,
erretiratseco arren mingañ ori:
oraindian dira sobre eta gueyegui,
orra nic arrreraco contuan ipini.

8

Yaguruco mutillac aotan ardeseo,
cer causa daucagu creditua galdeseo,
orrelaco contuac gungatic esateseo,
gueuefere ez gaude Francisca saldeco.

9

Cuidado mutillac tabernan sartutseco,
Francisca firme dabil contuac artutseco,
ceren egoten gu ran alfi rric gastatden,
nesca orci alacoric etzayo gustatzen.

10

Mutillac egon arren tabernangabea,
nerezat propina guchi urrengo goi-
cean: ala omendio ascoren aurean,
aurrera ezdaquit nola portatuco gue-
ran.

11

Aditu bear nazu Francisca Ignaci,
jaquin nai badezu contuaren berri:
majo bat billatu eta tabernan jarri,
zuretzaco izango dira propinac ugari.

12

Emengo mutillican ez dezu ecertan,
mayorazgo aberatsic bacendu bestetan
aspildi guztietan zande quequetan,
ez dezula etpico emeng echeetan.

13

Aspaldian vici cera cuidado andian
nola gobernatzan diran errota berrian,
sartu nai badezu arren familiar,
berac nai badue guztiz daude premian

14

Zure oficioac murmuracioa,
anima galdutseco ai cer oficioa:
aren muda ezazu costumbre gaiztoa,
pensatu ori dala ceruco avisoa.

BERSO BERRIAC.

Para bear nituzque
Cembait berso berri
Ceruraco bidian
Albaguindez jarri
Escritura sagraduan
Leitzen zaigu garbi
Lagunduco zayola
Seyatzen denari
Artaraco gracia
Escatu Jaunari.

Malpecado baguera
Cembait becatari
Mundo ontan churdena
Gombertitu bedi
Jaunaren ministruc
Esante dute ori
Nola eztaquigula
Ilco guera sarri
Descudoricán gabe
Lembailen etorri.

Gaitzican deseatu
Bear ezta iñori
Lajaturican bici
Condiciyua oni
Ceruco ainguerubac
Deica dauda guri
Iduqui dezagula
Anima au garbi
Icasi nai badegu
Gloriyaren berri.

Esquerraquin graciayac
Ematen Jaunari
Munducoac guciyac
Bear degu ari
Contraric eguin gabe
Zarren esanari
Barcaciyuua escatu
Aita eta amari
Etzayo damutuco
Humilla denari.

Librubac ematen du
Eguiya claruan
Munduan bicitzeco
Gu debociyuuan

Iñon ere ez gaude
Toqui seguruban
Beti tentaciyotan
Etsaya inguruban
Ari alde eguin bear
Sartzeco ceruban.

Mundu ontan baguera
Cembait criatura
Malpecado jarriyac
Sobra becatara
Iya nere cristabac
Albaguindez muda
Emen ez degu ordu
Batere segura
Descuidatutzen dena
Juango da infernura.

Sinistuagatic
Fedeco dotrina
Etsayac ematen du
Gaitzeraco grifa
Dembora juan ondotic
Izain dugu miña
Erremediya ecin
Lengo utseguña
Gure faltac gatican
Erretzen anima.

Erregu dezayogun
guc beti Jesusi
Etsayaren artetic
Gabilizan iguesi
Costumbre char guciyac
bear guinduzque utzi
Animaren contuba
Goguan iduqui
Guero izango ezta
Batere urriqui.

Beregan ardezagun
Confianza aundiya
Esamiña ondo eguin
Confezatu eguiya
Munduban pasatzenda
Cembait picardiya
Jesus izantzu gutaz
Misericordiya

Alcantzatu dezagun
Ceruco gloria.

Separa ocasiyotic
Iñoren aurrean
Emen bici gaitecen
Gu humildadean
Ibiltzen baguerade
Jaunaren bidian
Zucen sartuco gaitu
Ceruco atean
Gloriyac gozatcera
Eternidadean.

Gaztiaquin batian
Lenic gurasoac
Aditu guciyentzat
Diran consejubac
Oc dirade aurretic
Jaunaren abisubac
Aren obrataraco
Gauza precisuac
Nai baldin bedegu izan
Cerura jasuae.

Mundu ontan gustubac
Infernuban penac
Cein otedira ala
Izan nai dutenac
Ezpadira cumplitzen
Jaunaren ordenac
Orain degu dembora
Lurrian gaudenac
Erremediyatzeco
Lengo macur denac.

Onequin paratzendut
Amairu garrena
Emanaz ejempluba
Aldedan onena
Alabatu dezagun
Jesusen icena
Cumplitzen degularic
Beraren ordena
San Pedroc sartu gaitzan
Ceruan barrena.

—1—

Pensa zazu cristautaba
 Zure zori onaz :
 Eternidade batez ,
 Iraungo dubenaz ,
 Destierro laburra ,
 Pasaco da erraz :
 Betico glori-artaz ,
 Acordatu beraz .

—2—

Gaiñonen lan finetan ,
 Illeja da lena :
 Judicio jaquin bat
 Dautagu urrena :
 Esan degun gloriya ,
 Da irugarrena :
 Dichoso izango da ,
 Logratcen dubena .

—3—

Orañ onen gaiñan ,
 Nay—nuque mintzatu :
 Bañon nondican asi ,
 Ezin det pensatu :
 Espiritu Santuba ,
 Zuc lagun zadazu :
 Argui bero batequin ,
 Soccerri nazazu .

—4—

Arren argui zagutzu ,
 Fedeco beguiyac :
 Icusteco Ceruben ,
 Bentaja andiyac :
 Imitatu dezagun ,
 An dauden , eguiyac :
 Deligentiyen faltaz ,
 Gaude chit naugiyac .

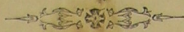
—5—

Fede vici batequin ,
 Gaitecen sendotu :
 Esperantza firme bat ,
 Biar degu artu :
 Caridade bero bat ,
 Dezagun billatu :
 Virtute oriyetaz ,
 Gaitecen gidatu .

—6—

Virtute oquen bidez ,
 Gobernatcen dena :
 Esan diteque cuasic ,
 Seguru dagiela :
 Destierro au pasata ,
 Esperatcen dena :
 Perseveratcen badu ,
 Seguru dubela .

CANTA BERRIAC.

—7—

O! Paradisubaren ,
 Haipamen gozua :
 Ceradejustubaquen ,
 Descansu osua :
 Zu cera anditasun ,
 Neurri gabecua :
 Edertasun guciyez ,
 Compondutacoa .

—8—

Gure Jaungoicoaren ,
 Magnificentciyac :
 Eguin balite ere ,
 Obra arrigariyac :
 Cerubaren aldian ,
 Dirade chiquiyac :
 Onec bacarrie dauzca ,
 Bentaja guciyac .

—9—

Eder iduri arren ,
 Lurreco gauzaquin :
 Ecin comparatuba ,
 Cerade deusequin :
 Cer dauca cer icusi ,
 Emengo autsaquin :
 Gure Jaungoicoaren ,
 Ango egoitzaquin .

—10—

Ura degu bacarrie ,
 Viciyaquen lurra :
 Ederrac izan biardu ,
 Ez diteque duda :
 Ezin gueyagorano ,
 Izango da ona :
 Jaungoicoac beretzat
 Eguin zuben obra .

—11—

Guaen itz eguitera ,
 Palaciyu batez :
 Principiyatcen dela ,
 Cillarrez ta urrez :
 Perla precioso ta ,
 Beste alageriyez :
 Guciya bordatuba ,
 Margarita sinez .

—12—

Considera dezagun ,
 Orañ cembait gende :
 Palociyoa oni ,
 Begnira bagueunde :
 Esango guenduque bai ,
 Dudarican gabe :
 Orren edertasunac ,
 Andiyac dirade .

—13—

Ceruco palaciyu ,
 Ederren aldian :
 Itzal batzubece baicic ,
 Ez dira ordian :
 Ez da ponderatceco ,
 Minganic lurrian :
 Cerubaren bentajac ,
 Certaraño diran .

—14—

Ez ezdauca Cerubac ,
 Penentzat lecuric :
 Denac arquitecen dira ,
 Contentuz beteric :
 Nola ez baiten sarteen ,
 Justubac besteric :
 Ez dago imbidiyaz ,
 An inñor tristeric .

—15—

Norc biardu tristatu ,
 Alaco toquiyan :
 Musica edo cantu ,
 Ederren erdiyan :
 Aingueru eta Santu ,
 Guciyen aldian :
 Beti iraungo duben ,
 Eternidadian .

—16—

Oriyetaz gañera ,
 Oraindic gueyago :
 An icusico dena ,
 Tronu artan claro :
 Jaun andi ura bera ,
 Guciyez gorago :
 Zorionezco dichau ,
 Guretzat aldago .

—17—

Sartu guñien ezquero ,
 Gu araco listan :
 Animatu gaiñan ,
 Egui oquen vistan :
 Ceren para guinduben ,
 Onelaco dichan :
 Atencio andibat ,
 Biardegui zan .

—18—

Descuida ez gaitecen
 Contuban gabiltzan ,
 Obtronac utci gabe ,
 Gueroce pesquizan :
 Aman zori gaiztozco ,
 Erregueren guisan :
 Jaungoicoac gu ere ,
 Castiga ezgaitzan .

—19—

Aita becin luzaro ,
 Vicico zalaco :
 Utzi izancituben ,
 Obtronac gueroce :
 Tronuban jarri eta ,
 Urregu urteraco ,
 Infernuban sartutcen ,
 Eternidadeco .

—20—

Badira orrelaco ,
 Anitz escarmentu :
 Guizonari zaizconac ,
 Munduban pasatu :
 Guequin ez dediyen ,
 Orrela guertatu :
 Ez dezagun obronic ,
 Gueroce lajatu .

—21—

Gure Jaungoicoaren
 Secretuco herri :
 Ez du inñore icasi ,
 Oraindican ongui :
 Argatic ez luque biar ,
 Fidatu gueyagui :
 Seguru ez daucagun :
 Etorquizonari .

—22—

Bete bañon lenago ,
 Pecatuz neurriya :
 Jauna izanzu gutzaz ,
 Misericordiya :
 Presenteco demboraz ,
 Gaitecen baliya :
 Alcanzatecco zure ,
 Betico gloriya .

CANTA BERRIAC TRUNGO MISIYO AQUI JARRIAC.

<p style="text-align: center;">1</p> <p>Verso herri batzube Alban itza jarri, Argui santubaren Etorrera oni; Espiritu Santuba Eguidazu argui, Zure doay oriyes Baliya banendi.</p>	<p style="text-align: center;">7</p> <p>Chit modu egoquian Cigun declaratu, Nola biar guenduben Danac allegatu; Jaunaren cervitzuban Nola aurreratu, Trabaju oc beregaiñ Naicituben artu.</p>	<p style="text-align: center;">13</p> <p>Jauna ofenditubaz Damu andiyaquin, Arrepentimentuzco Confesioyaquin; Anima garbitzen da Penitenciaquin, Berriz ez erortzeco Propositubaquin.</p>	<p style="text-align: center;">19</p> <p>Gure perseguitzeco Badatos zacurrac, Beti pronto iduqui Alforjan eaurrac; Aldiyan bat hotzeco Ez egon beldurrac, Cobardiac dirade Animen lapurrac.</p>
<p style="text-align: center;">2</p> <p>¡ O amoriyo garbi Neurri gabecoa! Argui zadazu nere Entendimentuba; Ezagutu dezagun Nor dan Jaungoicoa, Dala guciyen jabe Aita Cerucoa.</p>	<p style="text-align: center;">8</p> <p>Goician egun alban Lendabicoa, Eguartian berriz Instrucciyocoa; Misiyo principala Arratzaldecoa, Bi lagunen artian Compondutacoa.</p>	<p style="text-align: center;">14</p> <p>Onela mintzo dira Sermoy guciyetan, Uts eguin ez dezagun Confesio-etan; Examen ariñ edo Dolorien faltan, Propositu firmiac Oy direla bacan.</p>	<p style="text-align: center;">20</p> <p>Guc cembat zor diegu Acordatu ongui, Aita Guerrico eta Fausto Legarrari; Fedeco beguiyaquin Eguin diye argui, Illumbetan zaudecen Pecariyari.</p>
<p style="text-align: center;">3</p> <p>Ume esquer gabiac Ez gaitecen galdu, Misiyoac dizquigu Iruna vidaldu; Gure animen trabac Naicicanen quendu, Cergatic azpaldiyan Etziran izandu.</p>	<p style="text-align: center;">9</p> <p>Neurri gabeac dira Oriyen nequeac, Beti lana seguru Languille merquiacy; Sarri deitzen gaituzte Bat eta bestiac, Misiyo Santu ontan Etorri gentiac.</p>	<p style="text-align: center;">15</p> <p>Nere cristau maitiac Iduqui contuban, Cer icasten dezuben Misiyo Santuban; Norc bere gurutziac Eraman munduban Etzaigu damutuco, Iltzeco orduban.</p>	<p style="text-align: center;">21</p> <p>Jaungoicuen ministro Predicadoriac, Etzan erraz topatzen Beste bi obiac; Viotzac bigunduric Oyen ferboriac, Descubritu dituzte Pecatu gordiac.</p>
<p style="text-align: center;">4</p> <p>San Remigio degu Urriyaren lena, Prodigio andiyac Eguin citubena; Larumbataquin zuben Aurten asipena, Berriz sei urte arte Izango eztena.</p>	<p style="text-align: center;">10</p> <p>Desterraturicanen Biciyo guciyaq, Paratu nai gaituzte Virtutez jantziyaq; Graciaco arropac Biar dute zuriyaq Iñoiz ciquindu gabe, Iduqui garbiyaq.</p>	<p style="text-align: center;">16</p> <p>Or ecusi ditugu Viotzac lertugu, Nola aritu diran Ecin azpurtic; Oroituz ez degula Demhora ciertoric, Ez du inorc seguru Gueroco betaric.</p>	<p style="text-align: center;">22</p> <p>Iduritzen zait ondo Combertitu dala, Oriyen onetara Allegatu dana; Beti gau eta egun Bazaucaten lana, Ascoc sentitu dute Lenagui juana.</p>
<p style="text-align: center;">5</p> <p>Vici danac iduqui Onen memoriya, Noiz aguertu citzaigun Cerutic arguiya; Jaunac viraldu digun Embajara aundiya, Guri eracuzteco Dotriña garbiya.</p>	<p style="text-align: center;">11</p> <p>Eliasan pareco Celo andiyaquin, Eracusten digute Cer biardegun jaquin; Convidatzen gaituzte Viotz onarequin, Gloriara joateco Denac elcarrequin.</p>	<p style="text-align: center;">17</p> <p>Persebera dezagun Emandaco itzan, Azqueneco sermoyan Esan digun guis an Chit cuidado aundi bat, Biar degu izan, Ezda cer confiatu Gueroco pezuizan.</p>	<p style="text-align: center;">23</p> <p>Elcar estimatzeco Ascotan esanic, Despeditu gaituzte Graciyaq emanic; Barcaciyoa escatzen Ciguten oraindic, Falta eguin bazuten Gu ofendituric.</p>
<p style="text-align: center;">6</p> <p>Egun onetan zuten Lenengo sarrera, Arratzaldeco lautan Guichi gora bera; Garbiro esan cigun Acordatzen guera, Cer moduz bear zuten Seguitu aurrera.</p>	<p style="text-align: center;">12</p> <p>Jaungoicuen amorez Bere honra gatic, Trabajatzen dirade Gure onagatic; Aleguina eguiñaz Cein bere aldetic, Gu libratu nairican Diabruben mendetic.</p>	<p style="text-align: center;">18</p> <p>Artutaco asmoan Ezda cer bildurtu, Asi degun videtic Ez arren viurtu; Traba guciyen gatic Aurrera seguitu, Ceruco Erreguiñac Lagunduco gaitu.</p>	<p style="text-align: center;">24^a</p> <p>Au gure viotzean Etzan guchi sartu, Erresponditu nai ta Mingañoac faltatu; Etzitayon guchiri Negarra saltatu, Gure partes Jaun onac Ditzala pagatu.</p>

TOLOSAN: Mendizabalen alargunaren Moldizteguian.

DONOSTIACO GAZTECHOAC
ERREGUE VEZPERAN.

ARTZAI CANTA.

Bigar eros dezagun
Erregue opilla ,
Vezperatican gatoz
Aguirando billa :
Ez guerade bacarrac ,
Badabiltza milla,
Atez ate cantari
Alegre mutillac.

Dibertitua dabil
Gendea naiqueran
Atarian , echean ,
Eta escalleran :
Aguirando galdezca
Erregue vezperan ,
Bigar izan dezagun
Cer jan , ta cer eran.

ZORZICOA.

Iru erregue datoz
Lasterca bidean ,
Amabi egun eta
Amabi gabea ;
Izar eder bat dute
Laguntzen aurean ,
Berac ipini ditu
Belengo lurrean.

Amaren besoetan
Icusiric Jauna ,
Irurac jachi dute
Lurrera belauna :
Biotzac jasorican
Jesusarengana ,
Humill eguin diote
Esqueñi on bana.

1849-GARREN URTEAN.

DOXAMENDY UNTZI CAPITAINA,

Ascain, 26 Octobre 1860.

Hainitzez nahi dute egon mundu huntan,
Fantasia hori da gerthatu ni baithan;
Bizia badohakit, behar naiz orroitu,
Ithuretari bederen herrian gelditu.

Hiru-hoita hamabi urthe ditut joac,
Joan zaizkit jadanac lagun heinecoac,
Ez naiz fresco, ez arin, beha ithurari,
Arrosac histu zaizco ene ezpainari.

Hunela egoteco behar nuen adin,
Izatu naiz ni ere nihor bezain gordin,
Hamabortz urthetacotz nintzen itsasotan,
Angelesen gathibo hoita bi urthetan.

Arantze gehiagu gutic dute jasan,
Nahiz diren hainitzez errenkuren basan,
Gosea ikusi dut alde mehenetic,
Presondegian nihore etzuen arditic.

Gure etsai gorriec, karrasketan hortzac,
Diehuidutan zauzkuten hanparazten gantzac;
Aza zirthoinac ere gurelzat sobera,
Eian nolacoa zen gorplutzen ardura!

Ikousiz behin batez abantzu nintzela,
Ganbiatu ninduten abre hat bezala,
Eta ethorri nintzen herrico alderat
Arrobautzen erdian nigar egiterat.

Ez ninteken herrian egon sendatzean,
Ene beharrac ziren itsaso atzean;
Sartzean Napoleon Parisat Elhetic,
Hurbildua nindagon Portutocho maitetic.

Berriz ere ninduten Angelesec hartu,
Bainan Alifatsetic nintzen eskapatu,
Bidean hirriskatuz, bertze askorekin,
Nuen bizi ilhuna diru gutirekin.

Bordeleco gainean, elementa batez,
Neorri nindagola dilindaka Sokez,
Ene begiz nituen ikonsi itholzen
Hiru lagun enekin zirenac ethortzen.

Untzia zihokun nahi zen bezala,
Masta denac trebeska, chirkiketari bela,
Gosea chopan eta leihorra urrunco:
Ama gutiren semec ikonsi halaco.

Hogoita hirurean mende hemezortzi,
Berriz ere herria nuenean utzi;
Bakeac egin ziren, urrundu beldurrae,
Bide guriz lerratu itsasoco haurrae.

Machtru nintzen geroztic hoita zortzi urthez,
Ibili naiz galdua askotan uholdez,
Kostac ere jo ditut bertz edo seieta,
Herioa ikhusi hertsatzen bietan.

Ondorat zohazela bertze untzi asco,
Ikusi dut enea, egina arinco,
Itsas gaina harturic, harrokez trufatzen,
Uste guzien kontra portuetan sartzen.

Utzi dut itsasoa ungi zaharuric,
Soka horriz untzia hormetan zainduric;
San Helengo medaila bahi hor dutala,
Zenbat denbora duen gathaskan nintzela.

Itsas lehoi zaharra, bizi mugarrin,
Achuaint egin naute nere sor tokian;
Hezurretan larrua dakhartet bakharric,
Ithaitzerec naukat oinhazet urthuric.

Noiz arteraino dudan ez jakin bizia,
Jaunaren eskuetan ematen guzia;
Hainitz eta hainitz dut ikonsi munduan,
Agian nau Jaincoac harturen zeruan.

J. M. H.

EUROPA SUTAN

1914 - 1915

Laphuntarrez

(Airea : Chorrotchak erran dizu egia handia)

Sarajevo hiria, Autricha-Hongrian ;
Han, krima bat handia uda hatsarrean ;
Errege-gei gaztea han gaindi zabilan,
Hari tiroz bizia idoki holetan.

François Joseph-ek galduz bere ondokoa,
Galde egin du oihuz zoin zen hiltzailea ?
Serbiatarra zela jakintu zenean,
Guillaume-ek berehala gerla eman zezan.

Lau hogoi-ta lau urthe baitituk betherik,
Chaharrer duk makurtze ; adinak nadi dik.
Hik behar duk segitu bai ene abisa,
Eta ez dudakatu haur tchar baten gisa.

Ez baitzuen asmatu zer krimetara zen,
Errege zaharrak du Guillaume sinesten.
Serbia jo nahi du, ezta ahalgetzen ;
Gerla deklaritzen du, gero ordu etzen.

Lehen joa ukban du Guillaume-ek Frantzia ;
Kasik desafiatu Europa guziaz.
Klarki erran izan du : idor dut bolbora,
Alemanak behar du orai heldu gora.

Hik omen duk bolbora idor ~~atxutzen~~ *atxikitzen*
Gizon bihotz gogorra, ez gituk lotsatzen
Gurea hain idorra izan deitek aurthen,
Segur hi bezain gora gaituk altchaturen.

Gargantua handia, hik jan nahi oro :
Belgika bai Frantzia eta Montenegro,
Angleterra, Serbia ezta dudatzeko ;
Japon, Suissa, Russia denak hiretako.

Tradizionez hiza bertzen etchen sartzen ;
Ohoïn handien gisa, jenden ari hiltzen.
Bortchatu duk Belgika Frantzian sartzeko ;
Hori dea musika nutren eretzeko ?

Belgika duk erhausi orhoitzapenekin,
Herrik erre-crazi, hanitz gaizki egin ;
Ama, haur hil-arazi, zahar gazte hekin,
Soldado gal-arazi tiroz kanoiek.

Hik Belgika buluzi, Guillaume krudela !
Han odola iretsi otsoek bezala.
Gero, Paris aldera burrunbaz hiz sarthu ;
Han, hire arabera, beharrez bazkald.

L'EUROPE EN FEU

MCMXIV - MCMXV

(Sur l'air : Le rémouleur a dit une grande vérité)

En Autriche-Hongrie est Sarajevo ;
Il se commit là un grand crime au début de l'été ;
Tandis que le jeune héritier se promenait là,
On lui ôta, paraît-il, la vie à coups de feu.

François-Joseph ayant perdu son successeur,
A crié, à grandes clameurs, réclamant le meurtrier.
Quand on apprit que (cet assassin) était un Serbe,
Guillaume aussitôt (l'exhorta) à déclarer la guerre :

« Puisque tu as quatre-vingt-quatre ans révolus,
C'est aux vieillards de s'incliner : c'est la loi de l'âge.
Tu dois donc suivre mon conseil
Et non point tergiverser comme un petit enfant. »

Ne devinant point à quel crime il marchait,
Le vieil empereur obéit donc à Guillaume.
Il veut frapper la Serbie : il n'en rougit point.
Il déclare la guerre, c'en est fait, il n'est plus temps.

C'est la France que Guillaume a frappée la première.
Il a jeté le défi à l'Europe presque toute entière.
En termes nets il l'a dit : J'ai ma poudre sèche,
C'est le moment où l'Allemand doit monter très haut.

Donc tu tiens bien sèche la poudre, ô toi,
Homme au cœur dur ! Mais tu ne fais point peur.
Notrepoudre, à nous, pourrait bien, cette année, valoir la tienne.
Et nous nous hausserons, pour sûr, aussi haut que toi.

Gargantua le Grand, tu veux tout avaler :
Et la Belgique et la France et le Montenegro,
Et l'Angleterre et la Serbie à n'en pas douter.
Le Japon, la Suisse, la Russie : tout devrait être à toi.

C'est par trahison que tu entres chez autrui,
A la manière des grands bandits tu égorges les gens.
Pour entrer en France tu as fait violence à la Belgique.
Est-ce là l'air qu'on doit chanter aux (puissances) neutres ?

Tu as réduit en cendres la Belgique avec tous ses souvenirs,
Tu as brûlé les villages, tu as fait beaucoup de mal ;
Tu as égorgé les mères, les enfants, les vieux et les jeunes,
A coups de canon tu as anéanti les soldats.

Tu as dépeuplé la Belgique, ô cruel Guillaume !
Là tu as lapé le sang comme font les loups.
Puis, à grand fracas, tu as marché sur Paris
Pour y aller dîner, à ce que tu disais.

Ez Guillaumek Parise arazi ikusiko,
Hezurrak hara gabe baititu hautsiko.
Ezta, ez, horegati salda gastatuko,
Zakur mehe zonbeiti guk jan-araziko.

Reims-eko katedrala miragarria zen ;
Obra eder bezala, halakorik etzen.
Alemanek egotchi, debrua hekin zen ;
Deus ezta egon chuti, zoin laidogarri den.

Kaiser higugarria, zerk hau hortaratu ?
Hil khostuz duk tronoa nahi bai altchatu.
Ah ! zer erhokeria, burua zauk galdu,
Hire trono handia odol truk duk saldu.

Angleterra, Frantzia, bake gose ziren ;
Bertzaldeti Russia ber ideietan zen.
Hirour hoiien nahia : bakea orenen,
Ez nahiz hek mundua ikusi phenatzen.

Orai oro soldado, haur-dun eta gabe ;
Etsaier bihurtzeko ezin egin beste.
Aberats ala pobre, zahar edo gazte,
Denak han baitirade elgarrentzat berme.

Bizi, Bizi, Anglesak eta Japonesak ;
Bizi Serbiatarrak, Montenegro, Russak ;
Bizi Belgikanoak bai eta Fransesak ;
Hortche dirà zazpiak ongi harmatuak ;

Justoa chuchen dela Jainkoak erranik,
Nausituko girela ez ukhan dudarik.
Orhoit Frantzia dela ongi ikusirik ;
Barbaroak direla maradikaturik.

Autrichari, Serbiak zerbeit galdeginen ;
Chine-an Japonesak ere hedaturen.
Autrich, Prussak, Turkiak, hanitz lur galduren,
Haien falsukeriak baitu merezitzen.

Gero khontukatuko Frantses, Anglesekin ;
Russak, ez beretuko deusik behin behin.
Tiptien handitzeko eskaintza du egin :
Poloña emaiteko bertze zerbeitekin.

Europa bat berria izanen da gero ;
Angles, Frantses, Russia, ez baitirade lo.
Bakhotchari beria haiek phartituko,
Eta Alemania ichil-araziko.

Villa Etchehou, 15. decembre 1914.

Non, Guillaume, sans doute, ne verra point Paris,
Car avant d'y parvenir il se cassera les os.
Ce n'est pas ce malheur qui nous gâtera la soupe,
Nous la ferons manger à quelques chiens maigres.

Elle était admirable, la Cathédrale de Reims,
Il n'était point de chef-d'œuvre pareil à celui-là,
Les Allemands l'ont abattue : le diable était avec eux ;
Rien n'est resté debout : que c'est abominable.

O Kaiser odieux, qu'est-ce qui t'a donc poussé à cela ?
Tu veux élever ton trône sur les monceaux de cadavres.
Ah ! quelle folie ! Tu as perdu la raison !
Tu as vendu ton grand trône à l'échange du sang.

L'Angleterre et la France avaient faim de la paix :
La Russie, d'autre part, avait mêmes sentiments ;
La volonté de toutes trois (était) la paix à tous,
Car elles ne voulaient point voir le peuple dans les alarmes.

Maintenant tous sont soldats : ceux qui ont des en-
[fants et ceux qui n'en ont point.
Pour s'opposer à l'ennemi on ne peut faire autrement.
Riche, pauvre, vieillard, jeune homme,
Tous sont là-bas, s'appuyant les uns les autres.

Vive ! vive l'Anglais et le Japonais,
Vive le Serbe, le Monténégrin, le Russe,
Vivent les Belges ! Vivent aussi les Français ;
Ils sont là, tous les sept, bien armés.

Dieu ayant dit que le juste est (homme) droit,
Ne doutons point que nous soyions les maîtres,
Souvenons-nous que la France est bien vue
Et que maudits sont les Barbares.

La Serbie à l'Autriche réclamera un morceau,
Les Japonais vont s'étendre en Chine,
L'Autriche, la Prusse, la Turquie vont perdre beaucoup,
Leur hypocrisie le leur a bien mérité.

Puis avec les Anglais les Français feront les comptes,
La Russie, tout d'abord, ne tirera rien à elle,
Car elle a offert d'agrandir les petits (Etats),
Et de donner la Pologne avec quelque chose de plus.

Une Europe nouvelle va naître après,
Parce que les Anglais, les Français et les Russes ne
[sont pas endormis.
Eux, ils rendront à chacun son bien
Et ils feront taire l'Allemagne.

Julien Laplace

Jean Barbier

GARAZIN GAINDI

AIREA : *Ai, ai ai, mutilla, chapela gorria!*...

1

Garaztar batek egun agur Garaziri
Eskual Herri guziko parabisuari,
Hitz bat errango deiet hango herrieri.
Ai, ai, ai, mutilla, hango herrieri
Ai, ai, ai, mutilla, hango herrieri.

2

Bost zubiren erdian horra *Donibane*
Gu bezalakorik nun, Paris'ere barne ?
Ez duk ez Donibane gero *Untzorone!*
Ai, ai, ai.....

3

Ispouran seietarik bost segur harginak,
Hala hala Garaztar plachten hoberenak,
Bainan dantza hoietan debruez eginak !
Ai, ai, ai.....

4

Ez herri'ta ez hiri da *Donazaharre*
Buhameno horier hurbilegi zare,
Jende gochoa bainan ardura hasarre !
Ai, ai, ai.....

5

Dussunaritze eta gero *Sarasketa*,
Zuen paretanoek oi zer makasketa !
Damarik dik arnoak berotzen kasketa !
Ai, ai, ai.....

6

Buzlintze Iriberry heiekilan *Jatsu*
Nolaz ez olhe dira biziren dohatsu ?
San Frantsesen besoa han da han indartsu !
Ai, ai, ai.....

7

Gizon pollit ginharrez gustatzen bazira,
Gamar! *Anhizan* barna zoaz *Lakharrara* :
Han oro ichil eta prestu bizi dira !
Ai, ai, ai.....

8

Nola utzi Hergaray hitz bat erran gabe,
Ahatsa, Lecumerry eta zu *Mendibe* ?
Hor bizitzea baino othe da deus hobea ?
Ai, ai, ai.....

9

Donibaneri hurbil altchatzen *Uharte*,
Donibane bezambat nahiak zarezte !
Arthoz ase ou zombait egin ordu arte !
Ai, ai, ai.....

10

Nahiz den Garazitik puskaz urrunegi,
Choko batean irriz badago *Arnegi*
Izena ukhan gatik ez da arno hegii.
Ai, ai, ai.....

11

Ur handian igeri horra *Eyhalarre*
Ahapetik diote : « Pues Akelarre ! »
Asto kabaleriak han dauke bilzarre !
Ai, ai, ai.....

12

Eyhalarreri hurbil da *Ezterenzuby*
Holako herririk ez dotzenan hamabi,
Miarritzeri urez nausi da *Behobi*,
Ai, ai, ai.....

13

Horchet nik ahanter hut higaicho Ainzile !
Dioie ez hizala harrabots egile,
Manifikatan ere duk « *Aintzilax suce* »
Ai, ai, ai.....

14

Pertsu hauk aditzea ez gaitzi nehorii !
Irriz ez bada haizu pertsulariari
Barkamendu eskatzen dautzuet orori !
Ai, ai, ai mutilla.....

GUERLACO CANTUAC

Airea : Guernicaco Arbola.

1

Mila bederatzi chun, eia hamalauian
Gerla izigarri bat, izan da Frantzian.
Pena handi batekin, neure bihotzian
Dolu samina frango, delacotz herrian.

2

Mundu huntan badira, gizon yakintzuna.
Pare gabeac dira, Frantzian tugunac
Egiazki zainduric, gure ontasunac
Erespeta araziz, beren eresumac.

3

Maréchal Foch Frantzian, gizon aiphatua
Seriosa da eta, buru handikoa
Harriturikan dago, Frantses publicoa
Hori da egiazko, lurreco yainkoa.

4

Biba Monsieur Clémenceau, zu zira gizona
Frantiako armada, salbatu dutena
Zu zirela medio, dugu ontasuna
Aberastu behar da, gure eresuma.

5

Belgika violatuz, baitziren pasatu
Nahi zuen bezala, ez zen baliatu
Erregue gazte hori, es baitu trompatu
Hori behar lukete, denek décoratu.

6

Alemana munduko, nausi bat nahi zen
Idera hoi goguan, abiatua zen.
Orai ikusten dugu, trichteki gelditzen.
Araza maite hori, ongi domaya zen.

7

La Marnerat jen ziren, zer zuten goguan
Egiazki guk dugu, manatzen munduan.
Frantses tigre hoikiak, han ziren onduan
Ez baitzuten pentsatzen, haintzek orduan.

8

Bazkari bat Parisen, manatua hazen.
Emperadoreare, han izan behar zen.
Ez da dudaric hortaz, erepas ona zen
Cafiaren ondofic, champagnare bazen.

9

Bazkal onduan bonbonac, nun nahi baziren
Hainitz presunen dako, kaltetan baitziren
Gure zoizante-quinzac, igorriac ziren
Freskuac eta onac, izan behar ziren.

10

Frantzian dira munduko, gizonic hobenak.
Kurayetsuak eta, beldur ez direnak.
Beren devoir guzia, complitu dutenak.
Urhezko aropetan, bezi daizke denak.

11

Aiphatu nahi ditut, herritar lagunak.
Eta partikulazki, biba eskualdunak
Baionnetak eskuan, gau eta egunak.
Ihesi bazoazin, Aleman putrunak.

12

Arano nombre handi bat, Frantzian sarthu dira
Beren uste guzian, segur haragira.
Nombrea tipituric, plentiuak dira
Berritz ume egiten, hasten ahal dira.

13

Hégastin handi hoyek, norat heldu ziren
Frantzian ohantzetan, eman nahi ziren.
Arra eta emeak, elgarrekin ziren
Demora izan balitz, umatuko ziren.

14

Othe daike munduan, Emperadorerik.
Alemaren lana, egin dezekenik.
Ez du erespetatu, nihon Elizarik.
Hobeki erraiteko, hain guti yainkorik.

15

Kaiser Hollandan dago, trichte eta nigar
Harentzat pardonaric, ez laiteke behar
Galdatzen baitazkote, hainbertze milliar.
Pagatu beharco du, egun edo bihar.

16

Trompatu izan ez balitz, urus izanen zen
Gure izan guziez, yabetuko baitzen
Nahiz lana eman du, lur huntarik kentzen
Frantiako Erregue, Komprinz izanen zen.

17

Hor hilac diren semen, amen bihotzmina
Hori da egiazko, eregret samina.
Salbatua daiteke, hoikien arima
Ararteko hartzen dut, zeruko Erreguina.

18

Etsemplu har dezagun, hark egin duen lana
Hartacotzat behar eta izan alamana
Azken hitza ez baita, Oraino erana.
Ongi gostako zaio, hemengo fazoina,

19

Gauza bat handia da, erran dezakeguna
Defendatua zela, gure eresuma
Bakesko bizitze bat, eta osasuna.
Hori da egiazki gure ontasuna.

20

Araza brutal hortaz, zer egin behar den
Uste dugu denbora, arras laburra den
Beretzat izan balu, Alsace eta Lorraine
Gure buruzagiek ez daukate horren.

21

Nazione brigant hori, behar eta kasatu
Obendun daitakena, dena fusillatu
Egin tuen gaizkiak, behartu pagatu
Deusic ez baita behar, hoyeri barkatu.

22

Orhoith hadi badela, tribunal bat fina
Hire kondenatzeo, berritan egina.
Hortan salbatzen bada, Kaiseren arima.
Gure erlisionea, ez da arras fina.

23

Mila bederatzi chun, eta hemezortzian.
Hazilaren hamekan, eguerdi gainian.
Bakezko bandera bat, eman du Frantzian
Gure etsai handiac, nigarra begian.

24

Zuen zerbitzari naiz, armada maiteak.
Zeren izan zirezen, parerik gabeak.
Ez baitzuten mankatzen, zuen kurajieak.
Hoik dira egiazko, Frantses cantabreak.

GUERLACO CANTUAC

Airea : Guernicaco Arbola.

1

Mila bederatzí ehun, eia hamalauian
Gerla izigarri bat, izan da Frantzian.
Pena handi batekin, neure bihotzian
Dolu samina frango, delacotz herrian.

2

Mundu huntan badira, gizon yakintzunac.
Pare gabeac dira, Frantzian lugunac
Egiazki zainduric, gure ontasunac
Erespeta araziz, heren eresumac.

3

Maréchal Foch Frantzian, gizon aiphatua
Seriosa da eta, buru handikoa
Harriturikan dago, Frantses publicoa
Hori da egiazko, lurreco yainkoa.

4

Biba Monsieur Clémenceau, zu zira gizona
Frantziako armada, salbatu duzuna
Zu zirela medio, trichteki gelditzen
Aberastu behar da, gure eresuma.

5

Belgika violatuz, baitziren pasatu
Nahi zuen bezala, ez zen baliatu
Erregue gazte hori, es baitu trompatu
Hori behar lukete, denek décoratu.

6

Alemana munduko, nausi bat nahi zen
Idera hoi goguan, abiatua zen.
Orai ikusten dugu, trichteki gelditzen.
Araza maite hori, ongi domaya zen.

7

La Marnerat jen ziren, zer zuten goguan
Egiazki guk dugu, manatzen munduan.
Frantses tigre hoikiak, han ziren onduan
Ez baitzuten pentsatzen, haimtzek orduan.

8

Bazkari bat Parisen, manatua hazen.
Emperadoreare, han izan behar zen.
Ez da dudaric hortaz, erepas ona zen
Cafiaren ondotic, champagnare bazen.

9

Bazkal onduan bonbonac, nun nahi baziren
Hainitz presunen dako, kaltetan baitziren
Gure zoizante-quinzac, igorriac ziren
Freskuac eta onac, izan behar ziren.

10

Frantzian dira munduko, gizonic hobenak.
Kurayetsuak eta, beldur ez direnak.
Beren devoir guzia, complitu dutenak.
Urhezko aropetan, bezí daizke denak.

11

Aiphatu nahi ditut, herritar lagunak.
Eta partikulazki, biba eskualdunak
Baionnetak eskuan, gau eta egunak.
Ihesi bazoazin, Aleman putrunak.

12

Arano nombre handi bat, Frantzian sarthu dira
Beren ueste guzian, segur haragira.
Nombrea tipituric, plenituak dira
Berritz ume egiten, hasten ahal dira.

13

Hégastin handi hoyek, norat heldu ziren
Frantzian ohantzetan, eman nahi ziren.
Arra eta emeak, elgarrekin ziren
Dembora izan balitz, umatuko ziren.

14

Othe daike munduan, Emperadorerik.
Alemaren lana, egin dezakenik.
Ez du erespetatu, nihon Elizarik.
Hobeki erraiteko, hain guti yainkorik.

15

Kaiser Hollandan dago, trichte eta nigar
Harentzat pardonnaric, ez laiteke behar
Galdatzen baitazkote, hainberte milliar.
Pagatu beharco du, egun edo bihar.

16

Trompatu izan ez balitz, urus izanen zen
Gure izan guziez, yabetuko baitzen
Nahiz lana eman du, lur huntarik kentzen
Frantziako Erregue, Komprinz izanen zen.

17

Hor hilac diren semen, amen bihotzmina
Hori da egiazko, eregret samina.
Salbatua daiteke, hoikien arima
Ararteko hartzen dut, zeruko Erreguina.

18

Etsemplu har dezagun, hark egin duen lana
Hartacotzat behar eta izan alamana
Azken hitza ez baita, Oraino erana.
Ongi gostako zaio, hemengo fazoina.

19

Gauza bat handia da, erran dezakeguna
Defendatua zela, gure eresuma
Bakesko bititze bat, eta osasuna.
Hori da egiazki gure ontasuna.

20

Araza brutal hortaz, zer egin behar den
Uste dugu denbora, arras laburra den
Beretzat izan balu, Alsace eta Lorraine
Gure buruzagiek ez daukate horren.

21

Nazione brigant hori, behar eta kasatu
Obendun daitakena, dena fusillatu
Egin tuen gaizkiak, behartu pagatu
Deusic ez baita behar, hoyeri barkatu.

22

Orhoith hadi badela, tribunal bat fina
Hire kondenatzeco, berritan egina.
Hortan salbatzen bada, Kaiseren arima.
Gure erlisionea, ez da arras fina.

23

Mila bederatzí ehun, eta hemezortzian.
Hazilaren hamekan, eguerdi gainian.
Bakezko bandera bat, eman du Frantzian
Gure etsai handiac, nigarra begian.

24

Zuen zerbitzari naiz, armada maiteak.
Zeren izan zirezen, parerik gabeak.
Ez baitzuten mankatzen, zuen kurajieak.
Hoik dira egiazko, Frantses cantabreak.

GUERLACO CANTUAC

Airea : Guernicaco Arbola.

1

Mila bederatzi ehun, eia hamalauian
Gerla izigarri bat, izan da Frantzian.
Pena handi batekin, neutre bihotzian
Dolu samina frango, delacotz herrian.

2

Mundu huntan badira, gizon yakintzunac.
Pare gabeac dira, Frantzian lugunac
Egiazki zainduric, gure ontasunac
Erespeta araziz, beren eresumac.

3

Maréchal Foch Frantzian, gizon aiphatua
Seriosa da eta, buru handikoa
Harriturikan dago, Frantses publicoa
Hori da egiazko, lurreco yainkoa.

4

Biba Monsieur Clémenceau, zu zira gizona
Frantziako armada, salbatu duzuna
Zu zirela medio, dugu ontasuna
Aberastu behar da, gure eresuma.

5

Belgika violatuz, baitziren pasatu
Nahi zuen bezala, ez zen baliatu
Erregue gazte hori, es baitu trompatu
Hori behar lukete, denek décoratu.

6

Alemana munduko, nausi bat nahi zen
Idera hoi goguan, abiatua zen.
Orai ikusten dugu, trichteki gelditzen.
Araza maite hori, ongi domaya zen.

7

La Marnerat jen ziren, zer zuten goguan
Egiazki guk dugu, manatzen munduan.
Frantses tigre hoikiek, han ziren onduan
Ez baitzuten pentsatzen, haimtzek orduan.

8

Bazkari bat Parisen, manatua hazen.
Emperadoreare, han izan behar zen.
Ez da dudaric hortaz, erepas ona zen
Cafiaren ondotic, champagnare bazen.

9

Bazkal onduan bonbonac, nun nahi baziren
Hainitz presunen dako, kaltetan baitziren
Gure zoizante-quinzac, igorriac ziren
Freskuac eta onac, izan behar ziren.

10

Frantzian dira munduko, gizonic hobenak.
Kurayetsuak eta, heldur ez direnak.
Beren devoir guzia, complitu dutenak.
Urhezko aropetan, bezi daizke denak.

11

Aiphatu nahi ditut, herritar lagunak.
Eta partikulazki, biba eskualdunak
Baionnetak eskuan, gau eta egunak.
Ihesi bazoazin, Aleman putrunak.

12

Arano nombre handi bat, Frantzian sarthu dira
Beren uste guzian, segur haragira.
Nombrea tipituric, plenuak dira
Berritz ume egiten, hasten ahal dira.

13

Hégastin handi hoyek, norat heldu ziren
Frantzian ohantzetan, eman nahi ziren.
Arra eta emeak, elgarrekin ziren
Demhora izan balitz, umatuko ziren.

14

Othe daike munduan, Emperadorerik.
Alemaren lana, egin dezakenik.
Ez du erespeta, nihon Elizarik.
Hobeki erraiteko, hain guti yainkorik.

15

Kaiser Hollandan dago, trichte eta nigar
Harentzat pardonaric, ez laiteke behar
Galdatzen baitazkote, hainbertze milliar.
Pagatu beharco du, egun edo bihar.

16

Trompatu izan ez balitz, urus izanen zen
Gure izan guziez, yabetuko baitzen
Nahiz lana eman du, lur huntarik kentzen
Frantziako Erregue, Komprinz izanen zen.

17

Hor hilac diren semen, amen bihotzmina
Hori da egiazko, eregret samina.
Salbatua daiteke, hoikien arima
Ararteko hartzen dut, zeruko Erreguina.

18

Etsemplu har dezagun, hark egin duen lana
Hartacoztat behar eta izan alamana
Azken hitza ez baita, Oraino erana.
Ongi gostako zaio, hemengo fazoina,

19

Gauza bat handia da, erran dezakeguna
Defendatua zela, gure eresuma
Bakesko bizitze bat, eta osasuna.
Hori da egiazki gure ontasuna.

20

Araza brutal hortaz, zer egin behar den
Uste dugu denbora, arras laburra den
Beretzat izan balu, Alsace eta Lorraine
Gure buruzagiek ez daukate horren.

21

Nazione brigant hori, behar eta kasatu
Obendun daitakena, dena fusillatu
Egin tuen gaizkiak, behartu pagatu
Deusic ez baita behar, hoyeri barkatu.

22

Orhoith hadi badela, tribunal bat fina
Hire kondenatzeco, herritan egina.
Hortan salbatzen bada, Kaiseren arima.
Gure erlisionea, ez da arras fina.

23

Mila bederatzi ehun, eta hemezortzian.
Hazilaren hamekan, eguerdi gainian.
Bakezko bandera bat, eman du Frantzian
Gure etsai handiac, nigarra begian.

24

Zuen zerbitzari naiz, armada maiteak.
Zeren izan zirezen, armadik gabeak.
Ez baitzuen mankatzen, zuen kurajjeak.
Hoik dira egiazko, Frantses cantabreak.

GURUTCE SANTU LEZOZOAREN

BEDERATCIURRENGO GOZOAC.

ESTRIBILLUA.

*Lezora guacen fedearquin
an dago Ceruco Jauna,
gurutcean iltzez josia
besoac zabal gugana.*

Erromerian dator gendea
Lezoco Cristorengana,
ceren munduac ondo daquien
chit miragarria dana:
Juan, etorri dabilzatenac
Lezon dute indarra,
biotz barrendic eguiñarequin
beren damuaz negarra.

Euscal errico guztiac, eta
millasca erbestecoac
dira Lezoco Santo Cristoren
eguiazco devotoac:
Lasterca datoz aguer eguiten
pecatu antziñacoac,
damuaquin gurutceari
galdezca barcacioac.

Mutuac, gorrac, ichu eta errenac
Lezoco Eleiza onetan,
icusi dira ez bein bacarric,
baña bai asco alditan:
Itza eguiten, ondo entzuten,
arguitcen, ibill lastercan,
fedearquin erreguturic
Santo Cristoren onetan.

Ez da eriric, ez da gasoric,
dolore ta sominican
Lezoco Cristo miragarriac
sendatu ez duenicán:
Demorararequin batzuec, eta
beste ascoc bertatican,
fedearquin biotz barrendic
humill erreguturican.

Ichasoetan erdi itoac
egon diraden gendeac,
salvatu ditu milla ta milla
Gurutce Santu gureac:
Promesa eguinda ecarri ditu
ezquer on eta fedea,
negar malcoa dariotela
ala zar nola gazteac.

Cautivaturic egon diranac
cate burnizcoz lotuac,
lepra, zauriaz dembora lucez
urricari vicituac:
Lezon arqitu izan dituzte
erremediyo justuac,
au ta gueyago eguiten daqui
gure Gurutce Santuac.

Cristaurican dan gaistoena
eta biotz gogorrenac
Ceruco bide berdin ederra
Lezon daucate diranac:
Beteric amar mandamentuac
Cristori dagozquienac,
bere gracia Santua laster
betico dauca guizonac.

Gurutce Santu miragarriac
mundu guztian du fama,
céren beraren amoriyuac
gordetcen duen anima:
Bitarteco ipiñirican
Maria Virgíña ama,
Misericordia galdezca gaude
gure jabe eta Jauna.

Oraindican berriro
dembora asco gabe,
eguiñ izandu dira
milagroac ere:
Loturic sartu eta
ateratcen libre,
obra oyen testiguac
bertan anchen dire.

Juntatcen oi dirade
asco devociyoz,
graciyac ematera
berari oraciyo:
bañan ez guchiyago
beren diversiyoz,
ojala orrelacoric
juango ezpalitz iñoiz.

Ocasiyo jaquiñac
daude oriyetan
allegatu ezqueroz
erromeriyetan:
Beste lanican gabe
eroqueriyetan,
gabaz eta egunaz
dabilta bidetan.

Jaunaren castigoa
etorri baño len,
artu escarmentua
bertatican arren:
Ocasiyo oyetan
beti contuz gauden,
pensatu erromeriyac
certaraco diren.

GOPLAC

LARRALDE BORDACHOURI

Hasparndarrac, 1865^{co} 7^{en} 19^{en} emanic,

HESCUALDUN-GARDIAREN

ohoretan.

1.

Gure Príncipe pharbitu da oroc dugu choratu,
Orai behar guirade beraz haron gardiaz mintzatu.
Bayonnesac diti ahetz iandatu;
Dia hec direda samidatu,
Laphardico floria berrix Comiac dauan manatu.
Príncipe eta populaya oro dero sabefatu.
Viva, viva gure Comia, Senaturvaren veniu,
Ican caite orai becsa Laphartarrea / gudarria. Bis

2.

Compañiari nahi nague, Jaunac, galdatu gracia
Monseñar Charles Lahirugoyen cuyen herrenean garcia,
Ecagutecan dugu harren bicia,
Bai da erobat familia,
Joroc, eta manera oro. Hescualdun beritabla
Bitu guti eguinagato, berbitute ederen gabia.
Viva, viva gure Comia, bai eta haron subia,
Jaunac consercha decotela bier lucaqui bicia. Bis

3.

Comendantea behar duntuca placar baduci barcatu,
Lohuentac nahi nintzogue beren aldian asphatu.
Mugarron, Virruguan dirade orotlu,
Hegen talentuyac ocayatu,
Beren pharbitic ex cause instant bat abandonatu,
Militario cahar guisa bastelic fin comportatu.
Viva, viva batinent gastiac, bethi cuyen certitcari,
Bocarric behar baduyge hencan daito Bordachury. Bis

4.

Hancheda, hauche familia, haucheda alengrancia,
Bayonnesac Hescualdunquin nabasteca icustia,
Amelio eta unioia
Gussa hortan elgar mutacia,
Imposibilitada bilcarribat charnucitago ycaitia,
Nhor ofendatu gaveric handia liberticia.
Viva, viva Juan Bayonnesac, ican hela bethi,
Hescualdunac nihon ez dira cuyguin bairio hobegui. Bis

5.

Gordatic conbest membre dut orai artian icendatu,
Bairan orai behar guirade massa, gucuz mintzatu.
Príncipe ocogui da agradatu,
Cin fite areten acercatu,
Aire guerribat generalan nota abal ducuyen hartu,
Armada cahar bal boçala çaretela trabatitatu.
Viva, viva Cabaleria, Hescual horrico floria,
Bucarric defendu siroex gure fontera gucia. Bis

6.

Jaunac urrugurabat badul bihoteian çarria,
Bi Officier çaharreturic asphatu gabe ustia,
Manabu dauante infanteria,
Becagutuya da curayue,
Orai oro, fite presc laiste halite occasionia,
Bicia horrica lroto, ex laite lehen albia.
Viva, viva tropa çaharra, badigu cuyen beharre,
Lehen oro aman ducaye armadan ocogui ederra. Bis

7.

Princiaren gardiac dauca ardicia, fageria
Bayonaco Jaun-Auco-Aphica gure artian icustia;
Erlimaten dugu berondatu
Cá gure nombriun ycaitia,
Gussa hortan hiri handia compleocngui quitataia,
Scailan esda ahantico çare yenerretataia.
Viva, viva, Monseñar Balague, aitandari, famatuya,
Bayonan bai Hescual horrican handigui choratuya. Bis

1879

NEURTIZLARIEN GUDUA

Elizondoko Bestetan

GARHAIT SARIA ERAMAN DUEN KANTUA
RAMON ARTOLA, DONESTIAKOAK EGINA

ALTABIZKARKO KANTUA

NOR BERE ETCHEAN IZAN BEDI NAGUSI

Ojuskat bat erantzun da Euskaldunen mendiyetan !
Eteheko-jauna zut-zutik zegenen bere atietan ;
Aditu du ta esan du : ¿ Zer da gure lur onetan ?
Eta altxarik chakurra, lotan zegenen onetan,
Nastu du Altabizkarko inguru dena zaunketan.

Ibañetako mendizkan arbast-otz bat da sentitzen ;
Arkaitzak ezker-eskuin joaz dator ugaritzen ;
Armada batek dakarren burrundara da urbiltzen.
Gureak mendi puntetan orain ari dira biltzen,
Eta etheko-jauna ez da dardaz zorrozte gelditzen.

— Emen dira ! emen dira ! oh ! zer lantzakko sasiya !
Banderaz ezarriya da lur urrutiko guziya.
Ayen armaren distirak mila chimisten argiya
Botatzen dute ta bista begira galdu zait iya.
« Ikusi bitza ikusi ! ikusi bitza, nausiya. »

— Zembat dira, aurra ; kontaitzik ongi.

— Dira bat, bi, iru, lau, bost,
Sei, zazpi, zortzi, bederatzia,
Amar, amaika, amabi,
Amairu, amalau, amahost, amasei,
Amazazpi, emezortzi,
Emeretzi, ogei.

Ogei ta millak ta millak dira bidean onera ;
Demбора galduko degu kontatzen jartzen bagera.
Batu ditugun indarrak, arkaitz aundiyaq alera,
Eta sartzen diranean gure mendiyen onera,
Amil zaizkagun lertzeiko beren buruben ganera.

Iparreko gizon oyeq ¿ zertan ziran gerran asi ?
¿ Zertan zuten Espahiya pakean zegueta nasi ?
Arkaitzak amilldu dira : ezurak zaizkate autsi ;
Aragiak dande dardar puskatuak, zapaltuak ;
Orrelaco saraskirik ez du ikusi munduae.

Korri, korri, oinezko ta Karlomanoren zaldunak,
Euk ere bai dantzabaz kapa gorriya ta lumak,
Illoba Roldan illa dek, orra zangar aren famak.
Orain, Eskaldunak, hea ! laja-ta arkaitzen lanak,
Dardaz akaba ditugun igesi dijoazenken.

Badijoaz ! badijoaz, illak utzi-ta biziyaq.
Orra ayen edertasuna eta beren pantesiyak.
¿ Non dira lengo banderak eta lantzakko sasiyaq ?
Armetan ez da chimistik, odolez dira bustiyyak.
Badijoaz ! badijoaz ! iya, joan dira gustiak.

— ¿ Zembat dira, aurra ? kontaitzik ongi.

— Dira ogei, emeretzi,
Emezortzi, amazapi,
Amasei, amahost,
Amalau, amairu,
Amabi, amaika,
Amar, bederatzia,
Zortzi, zazpi, sei, bost,
Lau, iru, bi, bat.

Bat ere ez da ageri, bakarrik gelditu gera.
Eteheko-jauna joan leike chakurraekin etchera
Emaztea eta aurrak zorionez laztantzera ;
Dardak ga bitu-ta adar zorrotan altxatzera,
Eta beren ganecan lo egiaz deskantzatzera.

OBIZDEA

Gabaz arrano sallaq dirade bilduko
Eta gorputzak jaten dira bilduko ;
Mami puskaq bistatik dirade galituko
Banan ezurrak beti dira azaltuko.

1879

NEURTIZLARIEN GUDUA

ELIZONDOKO BESTETAN

LEHEMBIZIKO AIPHAMEN ONA

ERAMAN DUEN ERESIA

DARRUPE-HARLUZ URRUÑARRAK AMERIKARIK BIDALIA.

AIREA : *Hau omorearen gozoa.*

Adios Amerikari
Eta agur Eropari !
Zembatak othe gare lur huntan ezin eta egin nahi ?
Etzaiku goaten eta ez goanen bizian lehia hori.

Aski othe da dirua
Satifatzeko gogua ?
Bihotzetik ez da aldaratzen herriko amodioa,
Lantza bat bezala han sartua dago azken adioa.

Zoin gutiak garen segur
Adio bezala agur
Sekulan eginen othe dugun ! esperantza, bainan beldur
Bortchaz egin beharko dugula axegin hortaric barur.

Bortchazko penitentzia !...
Ez duke hambat grazia.
Mundu huntakotz bederen balu nahi ginduken saria,
Bethicotz Amerikak utzirik, laster gintzke abia.

Beliin elthorritz geroztik,
Ezin goan eskuak hutsik !
Lana denean, badugu lemen irabazi onik ;
Bainan balere zer probetchu da, erdiek ez dugu sosik.

Gure penen ahanzgarri
Galdez gaude edanari.
Hau ez da hobe ! erdietan ez gare lanean hari ;
Horra Ameriketan zer zaikun gertatzen gehieneri.

Amerikak ! Amerikak !
Ez dire usu karririk,
Ez eta urlie eta zilharrez palaz bethetzen barririk.
Non-nabi lanaz, zuhurki biziz, aldara daizte arditak.

Egia da bai, izitzen,
Bainan ez dugu etsitzen.
Lagun tzar guziak utzirik hasten gare gambiatzen.
Zer hitzemanik elthorri ginen, berant bederen orhoitzen.

Gomberti gaiten, gomberti,
Hula bizi gabe bethi !
Chedeak onak ditugu, bainan obrak arras guti.
Hemendik harat gure faltaz ez dezagun begirik bistu.

Burraso eta haurride
Zembaiteak bizi dire ;
Ahaide, hauso, adiskideak, animo oraino ere !
Menturaz laster, menturaz gero, zerbaizt eginik hor gare.

Bigarren aiphamen ona eraman duen eresia :

JAUNGOIKOA BERA BAKARRIK DA ANDI

Arbol azpian zear etzana
Gau izarrata batian,
Buru nastuba, gogoa illun,
Bañan biyotza pakian,
Arkitutzen naiz irakurriya
Zerbait papertcho batian.

Egun-eroko eguzkiya ta
Gau izar ta illargiya,
Aize, euriyak, itchaso zabal,
Egasti eta pistiya,
Lur eta zeru diyogun ori
; Ez bada arrigarriya !

Ez da ametsa, ez nago lotan,
Aditzen nago mintzuba
Dagokidala neri esaten :
« Ah zer gizonaren gasua !
Ua, ua lotara, alper ari aiz
Nekatzen izpirituba. »

Irten dedilla jakintsunen bat
Gizon berriyen artetik
Esan akiyo bear dukela,
Senistekotzat bertatik,
Landare edo azirik gabe
Arbolatcho bat lurretik.

Gava emanik egin lezakek
(Baleritzaxo) guziya ;
Bañan ez batik orrek sortuko
Chingurri baten biñiya !
Negurri gabe igua zegok
Gizonaren iritzia.

Orrela ere ausarteriyan
Maiz aurreratcho dijua,
Eman nairikan ; ez dakit zeri !
Bertute guzirakua,
Iritchitzen da ukatzerano
Ori bere Jaungoikua.

Ezaguera ta gaya emanik,
Gizonak egin oi ditu,
Gauza ederrak, arrigarriyak ;
Au ez diteke ukatu.
Zeni zor diyon ori guziya,
Au bear luke aitortu.

Orrereterako emana degu
Guk degun izpirituba ;
Eta onen bidez egina bada
Gizonarentzat munduba,
Ez litzake asko eskatuzia
Onra dezala zeruba.

Gizona balitz memberen mende
Bizitzekoa munduban,
Jauna berari igo lekiyo
Bere ustetan buruban
Eriyo otzak gelditutzen du
Bidi chit laburragoan.

Eriyotz orrek irukiko du
Gizona beti chikiya,
Jaunak guztia andiya du-ta
Onelan erebakiya ;
Asko litzake aitortutzeko
Beraren jakinduriya.

AIPHAMEN OHOREZKOAK

José M. de Yparaguirre, Santa-Luziako Ibarrekoari.
Agitza egin izan duen Iputzari.
Lamiaren kantua egin izan duen Iputzari.
M. Maguregui, Bilbaokoari.
Valentin Ezenarro, Bizkaitarrari.
Joanes Oxalde, Bidarraitarrari.
Haroztegui, Ciburutarrari.
L. L. I., Nafarrari.
J. G. O. y A., Iputzari.
Manuel de Imaz, Alzokoari.
Beñi Dibarrat, Baigorriarari.
Agustin Etcheberri, Saratarrari.
Joanes Berjes, Saratarrari.

O ZU AMA FRANTZIA!

(DIALECTE SOULETIN)

1

O zu Ama Frantzia ! goure gidaria.
Grazia bera zira, orok maithatia ;
Ezti, ezti, eztia, berthutez bethia.
Zouri so da mundia, ô Ama maïtia !

2

Zoure bihotz handia hurrin da hedatzen.
Alokazionia zuk gouri emaitzen.
Amaren sokhorria dugu estimatzen,
Haur tchipien bizia beitu segurtatzen.

3

Gerlarik etzanian, Ama, zuk ez nahi.
Bizi zinen bakian diala aspaldi.
Guillaume malezian zouri joka hasi,
Nahiz eta mundian bera izan nausi.

4

Hiltzia laster doa gerlako demboran :
Bomba hek zer orroa alderdi orotan ;
Han dago soldadoa gorderik ziloan,
Eriz hiltzen, gaïchoa ! Frantzia gogoan.

5

Zer da hire jokia ? ô Balkaneria !
Traïdore Bulgaria, ertzochka Turkia.
Atrich miserabilia mitbil da jarria.
Eta Alemania : ambizionia !

6

Ouste ukhenez Rusak llabur zin bizia,
Osoki Alemanak buts egin kolpia.
Bortchatuz aitzinia, ezta bitoria :
Bada gibel aldia, biak behar dira.

7

Isla Santa Elena so da Afrikari.
Napoleon lehena presou han ezarri,
Berak zian ogena, ezta dolugarri :
Armada ederrena beitu gal-arazi.

8

Guillaume bigarrena, ô meslida hadi !
Isla Santa Elena hiri so zaik ari.
Kriminal handiena, eta zoin latzgarri :
Hire azken arena dukek izigarri.

MORALA

Mundian du bizitzen bakhotchak ikbasten,
Chantza betzaio jiten okher edo chuchen.
Den bezala du hartzen, lotzaz sordetiaren ;
Gaïcho bada agiltzen du maradikatzen

Julien LAPLACE.

O FRANCE!

O VOUS, NOTRE MÈRE

1

O France, ô vous, notre mère, vous, notre guide !
Vous êtes chérie de tous, vous êtes la grâce même,
Vous êtes toute douce et toute vertueuse.
Le monde entier a les yeux sur vous, ô notre mère bien aimée !

2

Votre grand cœur vous fait étendre au loin.
Vous nous donnez l'allocation : secours donné par une
Bonne mère et que nous apprécions parce qu'il
Aide à faire vivre les petits enfants.

3

Vous ne vouliez pas de la guerre, non, ô vous, notre mère !
Vous viviez en paix voici fort longtemps.
Guillaume, dans sa malice, s'est pris à vous frapper,
Afin d'être seul maître du monde.

4

La mort marche à grands pas dans le temps de la guerre !
Oh ! le hurlement des bombes de toute part !
Le soldat est là caché dans son trou, sachant mourir,
Le pauvre, le sourire aux lèvres et dans son cœur la France.

5

O Balkans ! quel est votre jeu secret ?
O Bulgarie traitresse, ô folâtre Turquie !
Toi, Autriche, tu es devenue un misérable valet
Et l'Allemagne n'est qu'ambition.

6

Le Russe, pensait-on, ne ferait pas de longs jours...
L'Allemagne a manqué royalement son coup.
Elle a beau forcer le front : point de victoire.
Maintenant voici la débâcle : il faut de tout un peu.

7

L'île de Ste-Hélène regarde l'Afrique.
C'est là que Napoléon 1er est mort captif.
Ne le plaignons pas : le coupable c'était bien lui,
Car il avait sacrifié une merveilleuse armée.

8

Guillaume II, prends garde !
L'île Ste-Hélène a les yeux sur toi.
O grand criminel, et combien écœurant,
Ta dernière heure sera effroyable.

MORALE

Chacun apprend à vivre dans ce monde,
Selon que le sort lui est contraire ou propice.
Il prend les choses telles qu'elles arrivent, par crainte du pire.
Sont-elles funestes, sa ressource est de les maudire.

Villa Etchehoun, à Esquile.

15 janvier 1916.

Orain canta berri bat bear det ipaini,
Motiboc andiac ditut aurretie,
Chit da konvepi;
Ezcondi ta biola vici naicen ni,
Gazte gendeat;
Esplicaderà nòta dusqueraz garbi.

1
Nalle triste onetan gabilcen artean,
Een esan lezaque cer icusi leiquean,
Egemploa emen;
Egun batzuec onac pesatu arren,
Mundu zabalean,
Gueròz vici liteque ondo penatceñ.

2
Ogeci ta bi urtequin ninzan ezcondi
Nere gurasona ciran aguindu,
Etzan berandu;
Gurutce astun ori gazteric artu,
Orain det damu;
Ofala juan batiz orduan soldadu.

3
Neronec ogeita bi, andrea berrogeiti,
Diferenci polita beti da ori,
Ala dirudi;
Enñizan lecu charrean neran erori,
Gaudie birri;
Ezguinen costumbreran berdit etorri.

4
Chiraso buru arin cenzun gabeac,
Nola ezcon eraci ditun umeac,
Inocenteac;
Osogengaturic intereseac,
Provecho gabeac;
Oreoc egeci.

5
Nere andrea ren doteac bazuen otsa;
Munduco interesea heiti du poza,
Ez guera lotsa;
Lutoz beteric dago nere viotza,
Ez nago lasa;
Amacia pesatimbre bear det pasa.

6
Dote eta aretoec ez du balio,
Berac gastaten bada hasco gueyago,
Onetan fio;
Ocasion da onac igarceen dio,
Ez alda jayo;
Alferagoric nere adreea baño.

7
Berez alferra da eta bestetic zarra;
Gaizqui itz eguiteco mingua azcarra;
Corputz zacarra;
Cembatec eguilen dit burla ta farrá;
Ain da zabarra;
Etcegoan neretzat suerte charra.

8
Ez det munduan senti emacumetic;
Cona burutic hera sarteen duanic,
Onen arotic;
Bera ere asco alda bacarric;
Nago etsiric;
Nere vici moduri yr uteric.

9
Umeac gaztetat nola nai aci,
Guero andi egain da ez du nai eci;
Gaizqui icañi;
Zartuta badaucate milici malici;
Nola nai vici;
Costumbre charrari ez nai utci.

10
Inor allegateen bada gure echean,
Lotsaz, bildurrez dande sarceco atean,
Onen gain an;
Irtengo ote duten eiquin artean,
Goyen da beac;
Ascoe jaquin digute nolacoac gueram.

11
Gure echean dagoan arfoteñac,
Icaraturic dauzque auzo guciac,
Ain dira andiac;
Ora cer eearri don alperqueriac,
Andre naguiac;
Echean guziz dira penagarriac.

12
Oyac bi baguinducen ondo janciac,
Docenaca ciran echean onciac,
Amac utciac;
Urratu eta puseatu dira guztiac,
Falta berriac;
Negar eguin lezaque emen arriac.

13
Nere oficioa bete jornalen,
Goietic illunera gueyenen launen,
Sasoya dapan;
Echea juan eta illunabarren,
Gure sucalden;
Sua auzoan eta andrea calen.

14
Saldan eranzun dit andrea neurri,
Ene moscorra beñere ibilli,
Eguia da ori;
Ezumen edan arren-picharra ta erdi,
Ene gaur;
Ene gaurerata falta da beti.

15
Secula mas oneta ibilli ez arren,
Gaucea hasco leique familin calen,
Jan eta edanen;
Betzuec gure arren eta xesteac escasen,
Gaurco eguilen;
Ascocho vici guera mundu zabalen.

16
Juan dira echeo gauza errazac,
Sayatu bearco degu lacoitec beret at;
Obe guretat;
Gauza guzbi dago allerrarentzat,
Ala derizat;
Errenta andirican ezpadu beñizat.

17
Alferrie eguingo dezu andrea te gar;
Jango badegu sayatu bear,
Gaur edo bigar;
Echarri dituz cembat urre eta cil ar;
Aimbeste bidar;
Eman didazu cembat jatordu elar.

18
Azquenen consejo bat dituz ematen,
Vicimodu charra pasatu arren,
Asi modatcen;
Etzaco damuteco egunen baten,
Cuidado emen;
Guztiz vici guera estadu charra n.

19
Costumbre gaiztoac bear dira huc;
Jaincoa servitcen aurreñ asi,
Cuidadoz vici;
Ez digu balioco biori guchi;
Pensatcen jarri;
Ezguinata betico mundura etorri.

ANDEREÑO BAT IKHUSI NUEN

(Met. $\text{♩} = 100.$)

CHANT. *Dolce.* An - de - ro - ño - bat i - klu - si nu - en i - gan -

PIANO.

- de goiz-ño - ba - tez; Dis - ta be - ri - a - a - gra - da - tu ni - tian

ha - ren be - gi - ez; Ez - dut us - te ha - du - e - la pa - re - rik

ez - ti - tar - zu - nez; E - ne - bi - ho - tza tris - te - rik da - go ha - re - kin

i - zan be - har - rez, E - ne - bi - ho - tza tris - te - rik da - go ha - re - kin

i - zan be - har - rez, ha - re - kin i - zan be - har - rez.

Ritmo. zando.

ANDEREÑO BAT IKHUSI NUEN

(Basa - Nabartarrez)

Andereño bat ikhusi nuen igande goizño batez;
Bista berian agradatu nintzan haren begiez;
Ezdut uste baduela parerik ezítasunez;
Ene bihotza tristerik dago harekin izan beharrez.

— Anhitz maite baduzula fama hedatu zauzu;
Egun guziet maite berri bat egiten omen duzu;
Horiek hola balin badira, nor fidaturen zauzu?
Khambiatu behar duzu ni nahi balin banuzu.

— Baduzuia dudarik zu enetuz geroztik,
Nahi ere banukeela zutaz bertze maiterik?
Ezdut uzte balaitekela mundu huntan gizonik
Kontent bizi laitekeenik zu kitatuz geroztik.

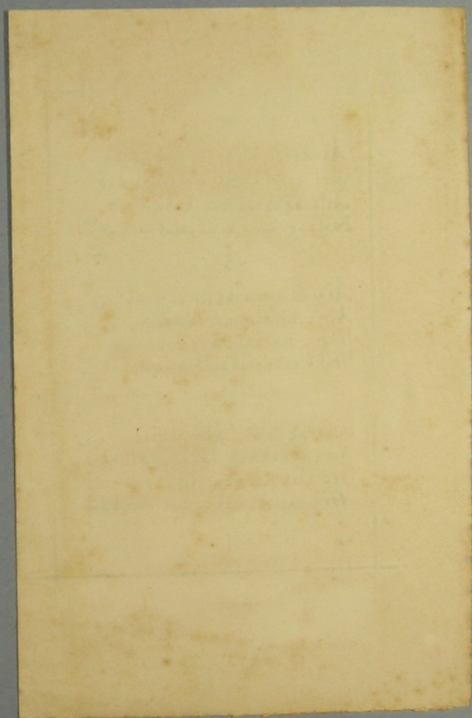
— Mibian dutzun elhe ederrak bihotzian bazintu
Menturaz zure maithatzia erresoli niokezu;
Bainan gero desplazerrik eman gogo baduzu,
Othoitzen zaitut hemen berian lurrez estal nezazu!

BELHAUDIKO BORTIAN

(Met. $\text{♩} = 116.$)

The musical score is written on five staves in a single system. It is in the key of D major (one sharp) and 8/8 time. The tempo is marked 'Met.' with a quarter note equal to 116. The dynamics are marked 'mf' and 'v'. The lyrics are in Indonesian and are written below the notes. The paper is aged and has some staining and a tear at the bottom.

mf
Bel-hau-di-ko lor-ti-an Or-gan-bi des K'oi-ha, Be-
-re des-kan-si-a a-la han ar-di-ak al-lia; — Goi-
-zan i gor-len-ti-e ol-ha-pe he-he-ra, —
Ar-tau-lor-gai-zu-a e-ma-nik-gi-da, — Ar-
-ra-lau-ü-trid-ti-a go-men-de-ti-rik un-tsa. —

2

Ai nere Amaren migarrak
Urak ez daude chukhatirik
Aita zenaz seme bakharak
Baitzagokan kont. olaturik

-3-

Arreba egon zaite hor zu
Ama maitearen aldean
Jinen naltzola errozu
Urthe laburrikan barnian

4

Inharak hura airez aire
Nen dokarzu alde hartara
Heztrak banitu nik ere
Nork nintzake juaitezik bera

5

Amelotarik nintzen bardo
Aberats etcherat itzuli
Eduan ene amela juat da
Eta oro zaitezit itzali

6

Lore bat bere baratzean
Ikusi dut eta han utzi
Berari deus ez diot erran
Igorriren diot goraintza

7

Hor berean lore gordea
Egon zakizkit histu gabe
Zu izanen zate nerca
Eta nik ditudanen jabea

8

Ene gazte lagun maiteak
Sor herriaz goza zaitexte
Ore utzi, hortik jaitteak }
Ni nagoka ni orai triste }^{bi}

9

Diruaren gose zorrotza
Nik nerabilik herraturik
Nik dautak edortu bitolza }
Nik ezarri dautak hozturik }^{bi}

10

Aberastu nahi nait: bainan
Zuzenez eta ohorezki
Nerrrat heltzen naitzenean }
Dirudun fama ez zait aski }^{bi}

ez da bera , ez da bera , ez da bera baicic ,
 Ez deusletan barna cer eguin , cer penfa ,
 ez nuen denboretan ,
 berac quen nitaz eta ene biciaz ,
 arta bere , arta bere , arta bere baitan ,
 Haren beguetan , haren bihotcean ,
 han nincen ni hargatic ,
 ez certaz maistaraz ez cer icufaraz ,
 ez icana , ez icana , ez icana gatic .
 Eciñ has nintequen biciaz gogateen ,
 haren exaitu gabe ,
 exaico berean hurunic aldean ,
 beñhi nuen , beñhi nuen , beñhi nuen alde .
 Cembat gaitetarie eta hirrifutarie ,
 ez nau ni hare beiratu ,
 milletan nintequen bicirie banuen ,
 jaquin gabe , jaquin gabe , jaquin gabe galdia
 Bicia lurrean forthu nincencan ,
 ezcitcaitan urrundu ,
 ninduen orduan bere beffoetan ,
 bathafoan , bathafoan , bathafoan hartu .
 Han ene arima gorphucean barna
 fegna-lezen arren ,
 jaunac cerucorcar eta bere unnetcar
 ciguillatu , ciguillatu , ciguillatu quen ,
 Jhesusen odolac eta haren hitzac ,
 ninduten han garbitu ,
 perlacic batere ez da nihon ere
 ene pare , ene pare , ene pare forthu .
 Igarrac Cerhan bere ederrehian ,

analesturo ciren ,
niri behar eaz eta ikhustear
cein ederra , cein ederra , cein ederra ninco .
Jesien biciaz , haren justiciaz ,
igarniatcen nuen ,
Cereuz gorago Ainguerutaraino ,
ikhustia , ikhustia ninco .
Iguelxu churia maitatz ur garbia ,
aiphateco ez ciren ,
jaunaren beguitan haren eslimuan ,
hain garbia , hain garbia , hain garbia ninco .
Hambat berectarie balifan lorthutarie ,
Jaunac ni nau bereci ,
ene createca eta eroftea ,
ez citçaiçon , ez citçaiçon , ez citçaiçon asqui .
Patutan ordutic eaequin farthuric ,
citçaiçan obligatu ,
gueroçotz graciez bere araciez ,
çautan eman , çautan eman çautan eman escu .
Nic berriz cer nintcen , ez naquien arren
aho prest damuzcoez ,
bethicotçotçat hura Jaincoçat nuela ,
eman nuen , eman nuen , eman nuen promes .
Çutan cen gucia mundu gueçurtia ,
behintçat nic haltoqui
gaitceften huiguintcen eta abandonatcen
nituela , nituela , nituela cinqui .
Azeguìn vanoez ohore faltoez
nuen bitan ukhatu .
Jes en legueaz haren gurutceaz ,

34
35
eguin nuen , eguin nuen , eguin nuen votu .
Bainan noiz arthea enebicitecan ,
hare irauñ othe çuep ,
ondoan balinba adinerat ; eta
gauea bera , g. uea bera , gauea bera ninco .
Oibada oçholla ene hitz bakharraç ,
hec igaru balire ,
orai bihotcean heraz orhoitcean .
ez ninteque , ez ninteque , ez ninteque triste .
Ah ! dolore mina ecin berce eguina ,
eneçat hau çagoen ,
nic ene Jainco hain maitatecoea ,
utci behar . utci behar , utci behar nuen .
Osloqui bethico sainduac lekhuco ,
harturic Elicetan ,
emanuen hitça eta eguiñ promesla ,
biciazen , biciazen , biciazen penan .
Bañan adinerat eta egagutçerat ,
ethorri beçain farri ,
nic ene promeslic eta hitz guciaç , (huxi .
darozquitçut , darozquitçut , darozquitçut
Baiqui ene Jauna nic bekhoqui hura ,
haurretic igaru dut ,
ikhusten nauçula oihuz çauçquidala ,
nic çu utci , nic çu utci , nic utci çaitur .
Ah ! doharabea ene esquer gabea ,
otheda ere laidoric ,
ene hoguen hura sacrilio belça ,
beçain handi , beçain handi beçain handi denie

nagocola , nagocola , nagocola bici.

Ene hitragarri eta akabagarri ,
ez duene pausluric ,
non ni ez nuquen bethitoiz ikhusten ,
ifernuan , ifernuan , ifernuan hilic .

Guicoren lan azquen sinen gainean.

AH ! guigona norat oha ixutua ,
urruncen aiz Jaunareñ leguetic ,
khatateco higanic-bekhatua ,
azquen sinac ez gal , ez gogotic .

Hil behardue ez due leguragotic ,
hori dioc gor herioari ,
ethorric gaic legurqui ichilic ,
behin choilqui hortaz oihoit adi .

Içanen aiz hil eta jujatua ,
berchala ordeñ justuqui ,
ah ! çorigaiz ez badue ifernua ,
moment hartan urruncen osloqui .

Berchala Jainco coleratuac ,
idequico die lece tristea ,
laster ditu ilkhico debruac ,
içanen due iraupen dorpea .

Beguiraçac Jaincoaren tronurat ,
hiredohaxu eguitca gatic ,
eguiña due , maiz ekharçac gogorat ,
urrunduco gar-bekhatutic .

Hil jujatu , damnatu edo salbatu ,
behar dugu eguia tristea ,
gaitça uteric , behardugu bilhatu ,
gure ahalaz onaren partea .

Azquen sinen gainean.

AHanciric Jaincoaren leguea ,
norat oha arima herbala ,
utçac utçac bicioaren lecea ,
orhoit adi hil behar due hala .

Herioac guciac alcharcentic ,
nihore ecifi contra eguiñ diocoque ,
barçac finqui ez dela behin baicic ,
guigonican hilteen nihore ere .

Hil ondoan site jujatuco da ,
nola ordean ah guciç justiqui ,
bekhatuan arima hilteen bada ,
Ifernurat goanen da segurqui .

Ah ! orduan Ifernuco lecea ,
idequico çajo berehala ,
condel guigon dohæabea ,
jaurcico da bethicöz sutara .

Ez ordean ahaz Parabisua ,
lekhu hura gogoan harçatçu ,
mojen hortaz legurqui bekhatua ,
çurebaitan benguturen duçu .

O Cerua eta Jujamendua ,
Ifernua eta herioa ,
sinhexiric nago ikharatua ,
ceren baitur erraie Jaincoa .

Herioaren orhoitçapenaren gainean.

EJa deliberaçac guigona ,
hireac laster eguin die ,
Jujamendua ethoriric ,
menturaz hire azquen eguna .

nore daqui bihar ez aicen,
tomban chortcia içanen.

Hil behar, deus seguragoric,
egun sendo içan arren,
herioa duc ethortcen,
noiz nahi ufte gaberie,
herreroe ez duc ikufsi,
hanitz hileen fupituqui.

Cer penfa cen duc mundu huni,
nahi dut egon joffia,
hori duc erhoqueria,
behaçoc ethorquiçunari,
Cervaz hadi aleguera,
eta Ifernuz ikara.

Coratua ufte orhe duc,
munduan bjei lucefo,
hil behar duc berdin guero,
choil egun bat seguric ez duc,
hax bat etchatu ondoan,
içan haite Ifernuan.

Hemendic aicinat hobediqui,
beharduc beraz penfatu,
bethi hobequi mintçatu,
hux equinez içan urriqui,
hiltcezz orhoiturican,
hire obra gucierana.

Saiçduqui bici denarençat,
ecin ez ti den herioa,
uzten baduc bicioa,
hala içagur duc hircçat,

baifian